

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond

RAHVUSÄÄRMUSLUS RATE.EE PROFILIDES

Bakalaureusetöö (4 AP)

Rain Pruul
Juhendaja: Andra Siibak, MA

Tartu 2007

Sisukord

SISUKORD.....	2
SISSEJUHATUS.....	4
1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad	7
1.1. Rate.ee	7
1.2. Ideoloogia	9
1.3. Rahvuslus	11
1.4. Rahvuslik identiteet	12
1.5. Rahvuslik paremäärmuslus	14
1.6. Rahvuslik paremäärmuslus Eestis	17
1.7. Virtuaalne identiteet	20
1.8. Rahvuslik paremäärmuslus internetis	22
2. Uurimismaterjal ja metodoloogia	24
2.1. Uurimisküsimused	24
2.2. Valim	25
2.3. Meetod ja analüüsiühikute valik	26
3. Tulemuste esitus	29
3.1. Vanuseline jaotus.....	29
3.2. Asukoht	30
3.3. Paremäärmuslik sisu Rate-profiilides.....	31
3.3.1. Klubide ja huvide jaotus.....	31
3.3.2. Paremäärmuslike huvide jaotus	32
3.3.3. Paremäärmuslike huvide vorm	34
3.3.4. Paremäärmuslike huvide temaatiline jaotus	35
3.4. Rahvuslike huvide jaotus	37
3.5. Paremäärmuslikud viited profiilides	38
3.6. Valimi koondumine klubidesse.....	40
3.7. Lisainfo.....	41
3.7.1. Paremäärmusliku lisainfo vorm.....	41
3.7.2 Paremäärmusliku lisainfo keel.....	42
4. Diskussioon.....	43
5. Kriitika ja meetodi sobivus.....	47

KOKKUVÕTE.....	48
SUMMARY.....	50
KASUTATUD KIRJANDUS.....	51
LISAD.....	55
Lisa 1	55
Lisa 2	59

SISSEJUHATUS

Oma ligi 335 000 kasutajaga on Rate.ee suhtlus- ja hindamisportaal välja teeninud nimetuse “riik riigis”. See laiapõhjaline sotsiaalne võrgustik ei ole esitanud portaaliga liitujatele karme tingimusi ning rangemalt on selle sisu reguleeritud alles 2006ndast aastast alates. Seetõttu varieerub ka Rate.ee kasutajaskond koolieelikutest, naisõiguslastest ja kirikuõpetajatest kuni militaristide ja maailmaränduriteni, nende maailmavaated aga ühest äärmusest teise. Mõõndustega võib tõdeda, et Rate.ee portaal on oma suure kasutajatearvuga Eesti ühiskonna peegel, millest on osalt jäänud eemale vaid nende ühiskonnagruppide liikmed, kes kannatavad digitaalse lõhe tagajärgede all - osa pensionäridest, mitte-eestlased, liht- ja oskustöölised (Kalkun ja Kalvet 2002).

Käesolev bakalaureusetöö uurib ühte Rate.ee võrgustiku kildkonda, mille liikmeskond moodustub portaali kasutajatest, kes väljendavad enda profiilides ekstreemset parempoolsust. Marurahvusliku meelsuse väljendus toimub Rate.ee kasutajate profiilides nii tekstilise kui pildilise materjali abil. Töö valim on välja otsitud vaid tekstilise profiilipooluse põhjal, sest pildianalüüs oleks siinkohal juba eraldi uurimistöö vääriiline teema.

Antud uurimus ise keskendub tekstilisel kujul esitatud andmetele. Kvantitatiivsele andmeanalüüsile lisandub mõningatel juhtudel valimi liikmete iseloomustamine läbi nende profiilides sisalduvate visuaalsete elementide. Samas peab toonitama, et siinkohal ei pühendata valimi profiilides olevate fotode süvaanalüüsile, pigem on piltide kirjeldus mõeldud valimi tonaalsuse adekvaatsele edasiandmisele.

Tähtis on silmas pidada, et antud töö ei keskendu ka sellele, et anda adekvaatne pilt paremäärmusluse fragmentide leviku ulatusest Rate.ee suhtlusportaalil. Minu eesmärk on näidata, kuidas ja milliste vahendite abil konstrueeritakse populaarses internetikeskkonnas äärmuslikku ideoloogiat järgiv, tihti vägivalda ning ksenofoobset viha propageeriv kasutajaprofiil. Samuti pööratakse tähelepanu, kas valimi liikmed on ühtede ja samade Rate-klubide liikmed; kes kuuluvad valimi ”meie” gruppi, kes võõraste hulka. Oluline on siinkohal, läbi milliste väljendite toimub gruppide ühendamise tervikuks – mis on need jagatud ühised väärtused paremäärmusluse väljendavaid profile omavate kasutajate hulgas.

Nii, nagu sotsiaalteaduste puhul on enamasti vaja teha üldistusi ning lahterdada, ei saa teisiti talitada ka käesoleva uurimuse puhul. Seetõttu jääb suures osas kõrvale valdkond, mis uurib

kui palju vastab virtuaalkeskonna mina-kujutis reaalses keskkonnas eksisteerivale. Selle asemel on võetud aksioomiks, et kasutaja identiteet on leidnud adekvaatse väljendusvõimaluse Rate.ee kasutajaprofiilis.

Kuigi bakalaureusetöö nägi algselt ette keskendumist Rate.ee paremäärmusliku meelestatusega klubide foorumites sisalduva kontendi uurimisele, sekkus autori plaanidesse *Force Majeure* – vääramatu jõud. 2007. aasta aprilli lõpus Tallinnas toimunud rahutused rahvuslikul pinnal sundisid Rate.ee portaali haldajaid võtma kasutusele rangemad meetmed portaali sisu reguleerimisel. See tõi endaga kaasa kahe antud töö seisukohalt üliolulise Rate-klubi sulgemise. Kommuunides Eesti Eest! Hoiu kodumaa puhtana! ning Estonian Skinheads toimunud arutelud, mis enamasti põhinesid marurahvuslikul temaatikal, likvideeriti koos klubistaatusega kiiresti pärast sündmusi. Eeldatava põhjus selleks oli lihtne – nendes õhutati vaenu ning tehti vägivaldse sisuga üleskutseid. Vaatamata sellele, et töö autoril oli fikseeritud Estonian Skinheadsi liikmete nimekiri, on seal algatatud teemad ning arutelud jäädavalt hävitatud.

Klubide sulgemine tekitas bakalaureusetöö edasiarendamise suhtes piisaval määral segadust, oli see siiski ka uurimuslikust küljest positiivne märk. Nimelt andis kommuunide likvideerimine Rate.ee keskkonnast kinnitust väitele, mis on uurimistöö jaoks fundamentaalse tähtsusega - paremäärmusliku mõtteviisi levik ja propageerimine virtuaalkeskonnas nooremapoolse kasutajaskonna seas on aktuaalne probleem, mis on oma täies vitaalsuses jõudmas lääneriikidest ka Eestisse. On raske ette kujutada paremat keskkonda ideoloogiate levitamiseks kui seda on Rate.ee üle 300 000 liikmega noor tarbijaskond, kes on "avatud kõigele uuele".

Käesolev töö koosneb viiest osast. Sissejuhatuse järel tutvustatakse töö teoreetilisi lähtekohti, mis on olulised, et analüüsida Rate.ee suhtlusportaalisis toimuvaid protsesse. Enam pööratakse tähelepanu Rate-keskkonna sisu reguleerimisele ja tsenseerimisele – Kas sellega tegeletakse? Kes? Kuidas? Miks? Seejärel käsitletakse ideoloogia olemust, rahvusluse, rahvusliku ning virtuaalse identiteedi seoseid antud teemaga. Lisaks antakse ülevaade rahvuslikust paremäärmuslusest maailmas, internetis ning viiakse kurssi rahvusäärmusluse stseeniga Eestis.

Töö teine peatükk tutvustab töö valimit, uurimisküsimusi ning rakendatavat metodoloogiat. Sama peatükk annab ka ülevaate uuringu resultaatidest. Ära tuuakse tähtsamad tulemused nii tabelitena kui tekstilisel kujul.

Neljandas peatükis analüüsitakse tulemuste põhjal, milline on Rate-keskkonnas ennast läbi paremäärmuslike sõnumite määratleva isiku kuvand.

Töö viiendas ehk viimases osas lahatakse antud uurimistöo kitsaskohti ning tutvustatakse analüüsis kasutatud lahendusi. Lisades on välja toodud nii kodeerimisjuhend kui ka mõnede segasemate paremäärmuslike tunnuste/sümbolite definitsioonid.

1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

1.1. Rate.ee

Eesti suhtlemis- ja pildihindamisportaal Rate.ee on Eesti esimene *Rate-me* tüüpi internetilehekülg, mis tähendab internetikeskonda, kus kasutajad saavad üles laadida fotosid endast teistele hindamiseks ja ise omakorda hinnata teiste kasutajate fotosid. Saadud häälte ja punktisummade moodustub kasutajate edetabel, mille eesotsas troonivad isikud, kelle keskmine hinne on kõige kõrgem.

Nagu eelnevalt mainitud, on Rate.ee *rate-me* tüüpi lehekülg, kus kõikidel inimestel on võimalus üles laadida pilte endast ning hinnata teiste üleslaetud pilte punktiskaalal ühest (kui kõige madalam) 10-ni (kõrgeim). Tasuta on võimalik panna pildile kõrgeim hinne 7 näol, fotole 10ne panemiseks peab saatma 10 krooni maksva tekstisõnumi vastaval numbril.

Lehekülg avati 1. mail 2002 Andrei Korobeiniku ning Pavel Gladkovi poolt. Kuigi Rate.ee kiirest populaarsusest tingituna lisandus Eesti netimaastikule kiiresti ka teisi sarnase suhtlemis- ja enesenäitamise nišiga lehekülgi – www.hotornot.ee; www.rate24.ee jne. – on Rate.ee säilitanud ülekaalukalt edukaima positsiooni vastava teenuse pakkujana tänase päevani.

Rate.ee suhtlusportaali reklaamiosakonna andmetel on keskkonnas registreerunud kasutajaid 337288 ja see arv suureneb. Päevas külastab veebikülge rohkem kui 120 000 inimest (nädalas - rohkem kui 350 000), korraga on tipptunnil lehel üle 20 000 inimese (Rate.ee 2007). Neti.ee otsingumootori andmetel on Rate.ee Eesti internetilehekülgede kasutatavuse edetabelis 29. kohal. Ajavahemikus 18.01 – 19.01 2007 külastati Rate.ee portaali 2881 korda (neti.ee 2007). Samas ei ole need arvud adekvaatsed põhimõttelisemate järeltuste tegemiseks, sest registreeritud on vaid neid külastuskordi, mis on sooritatud läbi Neti.ee portaali.

Rate.ee algseks ainuomanikuks oli Serenda OÜ, mille kõik osakud kuulusid Andrei Korobeinikule. 2006. aasta aprillis müüs Korobeinik 51%-lise osaluse Serendast mobiilsidefirmale EMT, kes maksis selle eest alla 40 miljoni krooni (EPL Online 2006). Tehingu läbi omandas EMT kontrolli ka Rate.ee keskkonna üle.

EMT kui üks Eesti suuremaid ja mainekamaid ettevõtteid on oma omanikustaatuses pälvinud piisaval määral kriitikat suutmatus tõttu portaali sisu heade moraalsete tavade ning seaduste piires hoida. Probleme on olnud alaealiste pornograafiliste piltide esinemisega portaalil, Rate.ee tasuliste teenuste üleliigse kasutamisega laste poolt (SL Õhtuleht 2000), ebatervete huvide serveerimisega Rate-keskkonnas (EPL 2006). Tugevat vastukaja leidis 2007. aasta mais ilmunud IBM Eesti juhi Valdo Randpere kriitiline arvamuskäsitlus sellest, kuidas Rate.ee portaalil võivad rippuvad ning vaenu ohutamine, mida portaali haldaja ei suuda kontrolli all hoida (Postimees 2007).

Siiski on EMT kontsern Rate.ee-s toimuvat kontrolli tõhustanud. Näiteks avaldati Pronkssõduri eemaldamise tõttu toimunud rahutuste ajal Rate.ee avaküljel pöördumine, mis palus noortel rahulikult jääda ning mitte alluda provokatsioonidele (Postimees 2007). Samas tunnistas ka EMT avalike suhete juht Kaja Pino, et täielikult suhtlusportaalil tsenseerida ei suudeta: *"200 moderaatorit, kes rate.ee keskkonda jälgivad, võivad küll teha hoolsat tööd, kuid kindlasti ei suuda nad absoluutselt tagada, et kahtlase väärtusega tekstid ja pildid läbi ei lipsa. Seda ei taga lõplikult ka ükski tehniline filter."* (Postimees 2007).

Lisaks fotode hindamisele on Rate.ee viimastel aastatel aktiivselt laiendanud oma haaret kõrvalistes valdkondades. Portaalile on juurde loodud foorum, jututuba, mängudetuba, klubide moodustamise võimalus ning RSS uudised. Lisaks veel tasulised teenused skinnide ehk oma kasutajakonto jaoks taustapiltide tellimise ja Ratemobiili telefoniteenuse näol. Koostööd tehakse ka tabloidajakirjaga Just!, autokooliga OÜ Ohutu Autosõit, kinnisvaraportaaliga 4seina ning Raadio 2-ga. Rate.ee on tõusnud tavalisest, ühele teenusele keskendunud veebiküljest meelelahutusportaalil staatusesse, mis pakub oma sihtgrupile seinast-seina teenustepaketti. See tähendab, et Rate.ee-sse ei tulda enam vaid tutvumise ja edevuse rahuldamise eesmärgil, nagu see võis olla algusaastatel. Nüüd püütakse lisaks kliendi "pehmetele" vajadustele rahuldada ka tema elulisi nõudeid – autokooli eksponeerimine Rate.ee leheküljel, uue kodu vahendus läbi 4seina kinnisvaraportaalil ning mobiiltelefoniteenuste soodustused on selle kõnekaimad näited.

Lisaks sellele toimuvad regulaarsed Rate.ee peod, kus osalevad Rate.ee kasutajad, mis tähendab, et portaal on väljunud virtuaalkeskonna küll vahel hõlmamatutest, kuid siiski füüsilisi takistusi seadvatest piiridest.

Rate.ee keskkonda konto registreerimisel on kohustuslik valida endale kasutajanimi ja parool. Oma tõelise nime ning isikuandmete esitamine pole kohustuslik, õige peab olema

ainult E-posti aadress, millele saadetakse konto kasutajaparool. Võõraste isikuandmete ja piltide kasutamist reguleerivad ja takistavad Eesti Vabariigi seadused.

Pärast konto loomist ei saa profiiliandmetest muuta vaid sugu ning kasutajanime, kõik muud osad (sh. vanus, elukoht, huvid jms.) on profiilis muudetavad.

Mitme konto omamist reguleerivad moderaatorid – Rate.ee kasutajad, kes on määratud ametisse portaali haldajate poolt ning teostavad keskkonna sisekontrolli. Samas on ilma fotodeta topeltkontode omamise takistamine võimatu, sest esitatud andmete tõlevastavust ei saa kontrollida.

Rate.ee ei vastuta oma saidi kasutamisest tekkivate võimalike ebameeldivate tagajärgede eest. Võõraste inimeste fotode ülespanek on aga keelatud reeglite kohaselt, rikkujate andmed edastatakse vajadusel politseisse (Rate.ee 2007). Infotehnoloogiaekspert ning õppejõud Linnar Viik iseloomustab Rate-keskkonnas valitsevat vabameelset korda järgmiselt (Postimees 2007): *“Rate.ee reeglid on selged – kui Rate ei meeldi, siis ära kasuta. Meie sinu kohta liigselt ei päri, kui sa otseselt kehtivaid (autorikaitse) seadusi ei riku, siis tee, mis tahad. Sündsa ja sündsusetu piiri kehtestab kasutajate enamus, seda nii sõnas kui pildis. Moderaatorite asi on enamiku kombatavate piiridega end pidevalt kohandada.”*

1.2. Ideoloogia

Käesolevas alapeatükis on täies ulatuses lähtunud Teun van Dijki multidistsiplinaarsest ideoloogiateooriast.

Kognitiivse teooria seisukohtadest lähtudes defineerib kultuuriteoreetik Stuart Hall (1996:26; Van Dijki järgi 2005) ideoloogiat kui vaimset raamistikku – keeli, kontseptsioone, kategooriaid, metafoore ja representeerimissüsteeme –, mida eri klassid ja sotsiaalsed grupid kasutavad ühiskonnas toimuva mõtestamiseks, mõistmiseks ja mõistetavaks tegemiseks. Hall vaatleb ideoloogiateooriat läbi ideoloogiaprobleemi. Täpsemalt otsib ta vastust küsimusele, kuidas mõned ideed ühiskonnas suudavad aegade jooksul sedavõrd jõuliselt esile tõusta, et mõjutavad ajaloo käiku. See peab olema miski, mis paneb massid leppima ja kohanema oma alamate positsioonidega ühiskonnas, ning midagi, mis paneb inimesi tegutsema seni valitsenud süsteemi vastu.

Van Dijki (1998:20) seisukohad langevad kohati kokku Halli seletusega. Ta lisab sellele omalt poolt, et ideoloogiad reguleerivad ka sotsiaalseid praktikaid. Ideoloogiad on kui

kindlate kollektiivide või gruppide sotsiaalsed uskumused, mille moodustavad selle grupi liikmete teadmised ja arvamused.

Van Dijk defineerib ideoloogiaid kui sotsiaalsete gruppide poolt jagatud mentaalseid raamistikke, mille moodustavad nende gruppide peamised sotsiokultuurilised väärtused. Ideoloogiad on organiseeritud ideoloogilise skeemi poolt, mis seletab grupi olemust. Peale grupihuvide elushoidmise omavad ideoloogiad kognitiivset funktsiooni sotsiaalsete representatsioonide organiseerimisel ning jälgivad seega grupiga seotud sotsiaalseid praktikaid nagu selle liikmete tekst ja jutt (Van Dijk 1995). Ideoloogia pole mitte mõne suvalise grupi maailmavaade, vaid pigem põhimõtted, mis loovad baasi indiviidi uskumisele. Need on justkui uskumustekogud meie peas, mis aga ei tähenda, nagu oleksid need vaid mõistuslikud (Van Dijk 1998:48).

Oma ideoloogia definitsioonist tulenevalt omistab Van Dijk sellele järgnevaid omadusi.

1) Ideoloogiad on kognitiivsed, see tähendab, et nad sisaldavad mentaalseid objekte nagu ideed, mõtted, uskumused, hinnangud. Kuigi ideoloogiaid kasutavad üksikisikud, teevad nad seda grupiliikmetena, millest tulenevalt on ideoloogiad jagatud (Aebischer 1991; Rosenberg, 1988; Van Dijk 1995 järgi).

2) Ideoloogiad on sotsiaalsed. Nad ei põhine domineerimisel või grupipositsioonidel, selle asemel võivad ka ühiskonnas allasurutud grupid omada ühist ideoloogiat.

3) Ideoloogiad on sotsiokognitiivsed – nad põhinevad uskumisesüsteemidel nagu teadmine, arvamused ja hoiakud. Neid saab võrrelda keele olemusega – nagu ei ole olemas erakeelt, pole olemas ka isiklikku ideoloogiat. See tähendab, et ideoloogia toimub eelkõige läbi suhestumise endasarnastega.

4) Ideoloogiad pole õiged ega valed, vaid pigem kirjeldavad konkreetset ideoloogiat järgiva sotsiaalse grupi isiklikku “tõde”.

5) Ideoloogiad on erineva raskusastmega ning võivad ulatuda täielikust primitiivsusest kuni ülikomplekssete raamistikeneni nagu seda on demokraatia või sotsialism.

6) Ideoloogiad ilmnevad erinevalt sõltuvalt keskkonna eripäradest. Näiteks võivad inimesed omada mitmeid erinevate ideoloogiate põhimõtteid, mis omakorda võivad üksteisele vastanduda.

7) Ideoloogiad on üldised ning abstraktsed. See tähendab, et vaid nende erinevad väljendused sõltuvad keskkonnast ning on lokaalselt toodetud. Üldine ideoloogia ideestik jääb samaks. See punkt seletab, miks on indiviidide ideoloogilised väljendused hoolimata kontekstist siiski oma mentaliteedilt sarnased.

8) Ideoloogia korraldab sotsiaalseid praktikaid viisil, mis teeniks meie huve ja takistaks teistel neid kahjustamast.

Eelnevalt mainitud ideoloogilise skeemi kategooriad sätestavad konkreetse ideoloogia olemuse. (Van Dijk 1998: 89). Need kategooriad on järgmised:

- Liikmelisus: Kes me oleme? Kust me pärit oleme? Millised me välja näeme? Kes meie hulka kuuluvad? Kes võib meie grupi liikmeks saada?
- Tegevused: Mida me teeme? Mida meilt oodatakse? Miks me siin oleme?
- Eesmärgid: Miks me seda teeme? Mida me tahame saavutada?
- Väärtused/normid: Mis on meie peamised väärtused? Kuidas me hindame ennast ja teisi? Mida tuleks teha/ ei peaks tegema?
- Positsioon ja grupisuhted: Milline on meie sotsiaalne positsioon? Kes on meie vaenlased, meie vastased? Kes on meie sarnased ja kes on meist erinevad?
- Allikad/Ressursid: Mis on põhilised sotsiaalsed ressursid, mida meie grupp omab või peaks omama?

Antud töö seisukohalt on väga tähelepanuväärne just liikmelisuse tähtsustamine, mis on omane rassistlikele, etnotsentristlikele, ksenofoobsetele ja natsionalistlikele ideoloogiatele. See kategooria sisaldab ka grupile olulisi tunnuseid nagu päritolu, välimus, keel, rahvus, sugu, religioon jne (Van Dijk 1995). Grupiskeemi vajalikkus grupi identiteedi olemuse selgitamisel on üheselt mõistetav. Kui ideoloogia "valvab" seda, kuidas grupi liikmed oma sotsiaalset maailma tõlgendavad ja selles käituvad, funktsioneerib ideoloogia ka nende inimeste sotsiaalse identiteedi alusena (van Dijk 2005: 90-91). See tähendab, et vaid grupi kuulumine ei määra meie grupi identiteeti, vaid ka meie eesmärgid, väärtused, uskumused jne grupi sees.

1.3. Rahvuslus

Rahvuslus või natsionalism on modernse maailmakäsitluse keskseid jõude, mida toodavad modernsuse erinevad dünaamikad üksteise vastasmõjul. Neli põhilist ajaloolist dünaamikat on riigi loomine, demokraatia, kapitalism ning kultuuri intellektualiseerimine. Modernsuse all mõistetakse siinkohal erinevate ajalooliste, kultuuriliste ning sotsiaalsete protsesside mõjul tekkinud seisundit, mis on pidevalt muutmises. Moderne sotsiaalteooria püüab

teoretiseerida hetkeolukorda pikaajaliste sotsiaalsete muutuste valguses, ühendades selleks filosoofiat, poliitteooriat ning sotsioloogiat (Delanty ja Mahony 2002).

Rahvusluseks peetakse poliitilist põhimõtet, et poliitiline ja rahvuslik üksus peaksid olema kongruentsed. Seda saab saavutada kahel viisil. Esimese variandi puhul muudab riik kogu oma populatsiooni kodanikeks ning riigist saab rahvusriik. Teine võimalus lähtub etnilise natsionalismi põhimõtetest, kus rahvuslik liikumine, mis on moodustatud usu, keele, traditsioonide ja kommete alusel, kuulutab end ja enda liikmed üheks rahvuseks (Gellner 1983: Kamusella järgi 2003). Benedict Anderson defineerib rahvuslust imaginaarse poliitilise kommuunina, mida nähakse nii piiratu kui iseseisvana. See on imaginaarne, sest isegi kõige väiksema rahva liikmed ei saa kunagi kõigi oma kaasrahvuslastega tuttavaks ega arvatavasti kuule neist kõigist oma eluaja jooksul, samas elatakse aga ühtse kommuunina.

Rahvusluse piiratud olemus tuleneb asjaolust, et isegi suurimate rahvuste kasv pole lõputu. See on tõkestatud eelkõige nii territooriumist kui rahvustevahelisest suhetest tulenevate aspektidega, sest mitte ükski rahvus ei ole oma loomuselt inimkonna-ülene.

Täieväljus on rahvusluse juures oluline, sest et see saavutas oma täiuse Prantsuse revolutsiooni ajal, enne mida oli vabadus haruldane ja kallis ideaal. Lisaks näeb Anderson rahvuslust kamraadlussuhtena horisontaalsel tasandil, st. kommuunina. (Anderson 1991; Nationalism Project järgi).

Rahvuslus on kollektiivne nii identifitseerimise kui kollektiivse tegevuse mõttes. Natsionalismi vaadeldakse kui kollektiivset identiteeti, sest selle ilmingud nagu kultuuriline produktsioon, riigi natsionaliseerimine ja rahvuslik mobilisatsioon sõltuvad just sellest (Delanty ja O'Mahony 2002). Antud käsitlus lähtub kollektiivsest identiteedist kui konstruktsioonist, mida saab teostada sotsiaalse integratsiooni näol. Samas ei ole antud protsess vabatahtlik, mis tähendab omakorda, et see toimub teatud gruppide arvelt nende väljajätmise näol. Siiski leiab kollektiivse identiteedi formuleerimine sotsiaalse integratsiooni näol aset rahulikult, kui puudub tugev võistlusmoment rahvuste ning territoriaalsete piiride üle.

Kuid milline on rahvusluse tegevusala? Delanty ja O'Mahony (2002) on märkinud nelja sfääri, mis ühelt poolt eristavad kultuurilises ja sotsiaalpoliitilises mobilisatsioonis toimuvaid uuendusprotsesse, teiselt poolt aga kultuurikeskkonnale ning sotsiaalsüsteemide institutsionaliseeritud maailmale omaseid siseprotsesse. Esimeseks tegevusväljaks on sotsiaalpoliitilised uuendused, mida teostab läbi innovatiivse või vastutegevuse poliitiline avalikkus. Teist sfääri iseloomustavad kultuurilised uuendused, mida teostavad kultuurilised liikumised ning mis on orienteerunud uue rahvusliku identiteedi konstrueerimisele. Selle

sfääri üks ohte on asjaolu, et see loob tihti riikluse kategooriaid või kriteeriumid, mis tähendab, et see on vaenulik saavutatud poliitilise või kultuurilise korra ning etniliste gruppide vastu. Kolmandat sfääri nimetatakse kodanikukultuuriks, mis koosneb suhteliselt stabiilsetest normatiivsetest kultuuri ning kollektiivse kuulumise reeglitest. Sellele tegevusväljale on omased kindlad kultuurilised uskumised ja reeglid, mis tagavad sotsiaalse korra. Viimast rahvusluse tegevuspiirkonda saab iseloomustada institutsionaalse tuumana, mis moodustub institutsionaalsetest organisatorsetest reeglitest ning legitiimsetest kultuuridest, mis lubavad institutsioonidel tegutseda.

1.4. Rahvuslik identiteet

Rahvuslikku identiteeti tuleb pidada üheks grüpiidentiteedi jaotuse osaks, millel on oma spetsiifilised omadused. Selle konstruktsioonis on võimalik eristada viite osa (Miller 1997).

Rahvusliku identiteedi puhul suhtutakse üksteisesse kui rahvuskaslastesse ning usutakse, et omatakse sarnaseid karakteristikuid. Teiseks peab rahvuslik identiteet omama ajaloolist järjepidevust: me suudame end samastada ajaloo tegutsenud isikutega ja pidada nende tegusid enda omadeks (sõjavõidud, kaotused jne.).

Rahvuslik identiteet peab olema aktiivne. See tähendab, et koos võetakse vastu otsuseid ning koos nende eest ka vastutatakse. Neljanda aspektina tuleb mängu geograafiline asukoht, mis seob sama rahvusliku identiteediga inimesed ühte. Riik ja selle vorm seisab sellest jaotusest lahus, sest see omab vaid legitiimset võimu konkreetses geograafilises asukohas ega määra rahvuslikku identiteeti. Selle suurepäraseks näiteks on kas või Nõukogude Liidu okupatsiooniperiood Eesti riigi pinnal, mida küll mõned riigid õiguslikuna tunnistasid, kuid mis ei pannud suurt osa kohalikest end sellepärast sugugi *homo soveticusena* tundma.

Viiendat omadust võib määratleda kui rahvuslikku karakterit. Miller (1997) eelistab siiski väljendit "jagatud rahvakultuur". See on mõte, mis pealtnäha näib süütumana kui tegelikult on ning mis on vägagi aktuaalne ka käesoleva töö kontekstis.

Nimelt on Milleri arvates olemas omakorda teatud karakteristikud, mis moodustavad ka selle viimatimainitud punkti. Näiteks on võimalik, et neid omadusi seostatakse tugevalt bioloogilise päritoluga, mis tähendab, et meiega sama rahvuslikku identiteeti omavad

inimesed peavad olema meie "liha ja veri". See vaade viib Milleri arvates aga otse rassismini.

1.5. Rahvuslik paremäärmuslus

Paljud rahvuluse vormid on oma olemuselt ksenofoobse potentsiaaliga. Natsionalistliku ning rassistliku ideoloogia struktuur on konstrueeritud vastandamise põhimõttel, kus eristatakse põhimõttekindlalt meie-nemad grupe (Elias and Scotson, 1965; Van Dijk 1995 järgi). Heaks näiteks on siinkohal gruppide valged-mustad eristamine rassi järgi või omad-võõrad vastandamine rahvusest lähtuvalt. See, milliste kategooriate abil grupid end täpsemalt identifitseerivad, on nähtav osas 2.4.

Karl Deutsch defineerib rahvust kui gruppi, keda ühendab väärarusaam oma päritolust ning vastumeelsus oma naabrite suhtes (Deutsch; Delanty ja O'Mahony 2002 järgi). Äärmuslik natsionalism või uus natsionalism, mida näeme tänapäeval, ilmutas end tugevalt alles viimastel minevikukümnenditel. Globaliseerumise tagajärjel on toimunud kaks liikumist vastassuundadel: ühelt poolt on ilmnenud eksklusioonil põhinevad uusnatsionalismid, teiselt poolt aga kosmopoliitne suhtumine kommuuni ja sellesse, kes sinna kuuluma peaksid (Delanty ja O'Mahony 2002). Käesoleva uurimistöõ seisukohalt on tähtis siiski esimene variant, mille ideoloogiat iseloomustab ksenofoobne ning rassistlik mentaliteet kommuunist väljapoole arvatavatesse inimestesse.

Võib väita, et uus äärmuslik natsionalism on globaliseerumise produkt, läbi mille väljendatakse oma vastumeelsust postmodernistliku kultuuri pluralistlikusse olemusse. Delanty ja O'Mahony (2002) kirjutavad, et kui varem nähti teised-kujutist asuvat väljaspool mina kujutist, siis nüüd nähakse seda olevat üks osa "minast". Samas äärmusliku natsionalismi puhul eitatakse "Teiste" olemasolu endas ning läbi selle moodustub ksenofoobiline hirm ja reageerimine kõigele mis ei ole "oma", mille väljendamine toimub läbi nende põlgamise, kes on võõrad rahvuslikust vaatevinklist lähtudes.

Peamiselt eristatakse kolme äärmuslikku natsionalismi suunda (Delanty ja O'Mahony 2002):

- radikaalne parempoolsus, mis on eelkõige omane Euroopa Liidu liikmesriikidele
- radikaalne religioosne rahvuslus, omane Aasia maadele

- radikaalne etniline rahvuslus, mis on eriti levinud endistes kommunistlikes riikides.

Kõik kolm jagavad samu põhiomadusi. Neil on võimendatud fundamentaalsed arusaamad grupi liikmelisuse staatusest ning sellest tulenevalt on ka palju neid, kes sellest grupist välja arvatakse. Mina-identiteet baseerub "Teiste" grupi eitamisel. Samuti on kõigi kolme suuna puhul indiviid allutatud kollektiivi taatele (Delanty ja O'Mahony 2002). Iga rassistliku ideoloogia peamine idee on, et tunnustatakse meie-gruppi ülemaaten, sellest väljaspool asuvaid ühiskonna liikmeid aga alamaaten (Van Dijk 1998). Need äärmusliku natsionalismi suunad defineerivadki end läbi eksklusiooni, kus "Meie" grupi eristamine "Nemad" grupist on fundamentaalse tähtsusega. Sellest tulenevalt leidub neis palju ksenofoobseid arusaamu ning sümboolse vägivalla õigustust, kuid Delanty ja O'Mahony sõnul ei saa erinevaid äärmuslike natsionalismide suundi taandada ühele ühisele nimetajale nagu näiteks rassism.

Kuna eeltoodud kolm põhisuunda erinevad üksteisest nii regionaalsete kui poliitiliste eripärade tõttu, tuleks lahti mõtestada, milline neist huvitab meid eelkõige antud töö raames.

Radikaalne parempoolsus on omane pigem poliitilistele parteidele ning on Kitscheldti analüüsi järgi kombinatsioon neoliberalismist ja kultuurilisest autoritarismist (Kitscheldt 1995; Delanty ja O'Mahony 2002 järgi). Kuigi paljud paremäärmuslikud liikumised lähtuvad enda sõnul sotsiaalsest agendast, mitte rassistlikust või bioloogilisest, omavad nad fašistlikule ideoloogiale omast ksenofoobset dimensiooni. Äärmuslik parempoolsus on tavaliselt poliitiliselt organiseerunud, Cas Mudde'i (2003) sõnul on sellised radikaalid tihti küll vastuolus põhiseaduse põhimõtetega, kuid püüavad jääda oma tegevuses demokraatia põhimõtete piiresse.

Äärmuslik religioosne rahvuslus põhineb teravatel usulistel erinevustel ning eriti nendes kohtades, kus kirik ja usk on väga oluline osa rahvuslikust identiteedist. Eriliselt on see märgatav Aasias, kus põrkuvad ortodoksi kirik ja islam.

Äärmuslik etniline natsionalism on see, mille pehmem vorm etnodemokraatia näol ka Balti riikides avaldub (Delanty ja O'Mahony 2002). Etnodemokraatia on poliitiline süsteem, mis loob küll ühiskonna liikmetele demokraatia printsiibist lähtudes võrdsed tingimused, kuid "etniline printsiip" rõhutab etnilist ebavõrdsust, eelistamist ning domineerimist (Smooha 1999; Järve 2000 järgi).

Käsitletava valimi ekspressiivsust uurides näeme, et vähemalt Rate-portaalis väljendatud sõnades ei ole vägivalla rakendamine sugugi taunitav väärtus. Põhirõhk äärmusliku parempoolsuse mõiste defineerimisel on vaimsel ja füüsilisel vägivallal, mis selle ideoloogia

järgimisega kaasneb. Aleksei Dressen toob oma töös välja järgmised paremäärmusluse määratlemise põhitunnused:

- poliitilise vägivalda propaganda ja praktika
- propaganda või praktika, mis tugineb rahvusliku, rassilise või religioosse kuuluvuse baasile.
- Militaarse iseloomuga mitte riiklike rühmituste moodustamine
- Propaganda äärmuslikud vormid, mis kutsuvad üles haarama võimu jõumeetoditega.
- Teadlike, jämedate ja süstemaatiliste inimõiguste rikkumiste propaganda.

Siiski parima selgitusega ekstremismi ning radikalismi eristamiseks tuleb välja Cas Mudde. Ta kirjutab, kuidas radikalismi ja radikaalsuse mõisted on ajas muutunud .

”What we characterise as 'extremist' today used to be characterised as 'radical'. Nowadays, actions designated as 'radical' are those aimed at one-sided solutions that go 'to the root' of certain problems, without (yet) aiming at the full or partial elimination of the free democratic order.” (Mudde 2003)

Mudde soovib sellega öelda, et kui radikaalid on tihti vastuolus põhiseaduse põhimõtetega, kuid püüavad siiski oma tegevuses demokraatias seaduslikult rakendatava vastutegevuse piiresse jääda. siis ekstremistide jaoks põhiseadust ei eksisteeri. Ka Dresseni uurimuses kohtame ekstremismi selgitusena ligilähedast definitsiooni.

”Seevastu ekstremistlike positsioonide esindajad, keda nimetatakse maailmas juba ammu ”konstitutsioonide vaenulikeks”, pöörduvad demokraatliku põhikorra vastu ning nende sihiks on selle korra asendamine mõne teisega enamikel juhtudel totalitaarse korraga.”

Ekstremistlikeks liigitame Eesti kontekstis näiteks igasugused skinheadide või selgelt oma stiililt ja väljanägemiselt selle subkultuuri poole püüdlevaid isikuid.

Paremäärmusliku maailmavaate alustaladeks on rahvused, riigid, kultuurid ning kõiki neid mõisteid mõtestatakse homogeensetena – neil on omad spetsiifilised elu- ja mõtlemiskombed ja oma kindel territoorium (Virchow 2004).

Euroopa puhul on juba pikemat aega räägitud uuest paremäärmusliku ideoloogia tõusulainest, mille põhjustavad immigrantide hordid.

Eelmisel aastal Saksamaal läbiviidud uuring näitas, et rohkem kui veerandi jagu 5000 ühikulisest valimist oli sama meelt mõne esitatud ksenofoobse väitega. Näiteks nõustus 36,9% küsitletutest, et välismaalased tulevad Saksamaale vaid nende heaoluriigi

ekspluateerimiseks. Uuringu raporti järelduste kohaselt pole paremäärmuslikud vaated omased vaid skinheadidele ja neonatsidele, vaid on üks kindel osa terve Saksamaa kodanikkonna maailmavaatest (Spiegel 2006).

Maailma üks tunnustatuim natsionaalsotsialismi uurija, ajaloo professor Ian Kershaw kirjutab, et Hitleri kummardamine on juba ammu Saksamaa piiridest väljunud ning rassistlik ebatoerantsus ja igavikuline šovinism on Ida-Euroopas isegi jõulisem kui Lääne-Euroopas. Kershaw sõnul hoiab massimeedia mälestust Kolmandast Reichist ning Hitlerist elus, sest “The Nazis are "business". Stick a swastika on a magazine or book cover and it will sell” (Guardian 2003).

Eriti vastuvõtlikud on ekstremistlikele mõtetele just noored, sest vägivaldsed aktid ei too kaasa prestiiži ainult sõprade hulgas. Kui kuritegelikud noorte grupid suunavad oma tegevuse ebapopulaarsete vähemuste suhtes, teeb grupp läbi dramaatilise sotsiaalse seisundi muutumise kohaliku elanikkonna silmis. Kambast “mittekeegitest” saavad “keegid”: ühede silmis ohtlikud rassistid ja neonatsid, teiste jaoks kohalikud kangelased ja patrioodid (Björge 2001: 35). See tähendab, et muidu seltskonnast eemaletõugatud noor omandab läbi ekstremismileeriga liitumise ja oma tegude staatuse ja identiteedi – olgugi see uus “nägu” siis vägivaldne ning hirmutav.

1.6. Rahvuslik paremäärmuslus Eestis

World Values Survey järgi määratlevad 3,3% eestlastest end poliitiliselt kui radikaalseid parempoolseid. See on üle protsendi võrra vähem kui sama näitaja Leedul (4,6%) või Lätil (4,5%) ning enam kui Soomel (3,1%). Samas totaalsesse vasakpoolsusse kalduvaid inimesi on Eestis ligi viis korda vähem ehk 0,7% (World Values Survey 2004).

Taasiseseisvunud Eesti esimese valitsuskoalitsiooni kaks juhtivat poliitilist jõudu, Isamaa ja Eesti Rahvusliku Sõltumatuse partei tõmbasid tähelepanu oma radikaalsete avaldustega vähemuste aadressil. Pragmatilistel põhjustel kohandasid mõlemad erakonnad oma poliitika tsentristlikumaks. Siiski rakendas esimene valitsus ranget rahvuspoliitikat, otsustav muutus integratsiooni suunas toimus alles 90ndate lõpus

Puhtakoeline ekstremism avaldub Eesti tingimustes põhiliselt neonatsistliku liikumise näol. Neonatsism on üks radikaalse parempoolse ideoloogiaharudest, mille tüüpilisteks

omadusteks on äärmuslik natsionalism ning vägivaldne ksenofoobia (Vogelsang & Larsen 2002). Sellel puudub koherentne poliitiline ideoloogia.

Neonatsism on üle võtnud mitmeid traditsioonilise natsismi elemente: selle järgijad kannavad svastikat ja muid natsisümboleid. idoliseerivad Hitlerit (tähistavad nt. Hitleri sünnipäeva), kuulavad *White Pride* muusikat ning laulavad vanu natside lahingulaule.

Anti-semitismi tähtsustamine on selles aga oma tähtsuse kaotanud. Peamine viha on nüüd suunatud välismaalaste ning immigrantide vastu. Neonatsism pole homogeenne ning moodustub omakorda mitmetest erinevatest harudest.

Eestis puudub seni institutsionaliseeritud neonatsistlik liikumine, kes end ka sellisena Eesti ühiskonnas määratleb. 2003. aastal kirjutas Cas Mudde (2003), et Eesti kuulub sellesse riikide gruppi, kus antud liikumised praktiliselt üldse puuduvad või on tähtsusetud. Küll on aga jõutud Eestis staadiumisse, kus saab juba rääkida nõrgalt arenenud subkultuurist.

Neonatsistlik liikumine Eestis pole ametlikult organiseeritud. 1998. aasta aprillis väitis Kaitsepolitsei, et Eestis puuduvad ekstremistlikud grupeeringud. Aasta hiljem kirjutas ajaleht Postimees skinheadide kogunemisest Saksa sõjaväesurnuaial Adolf Hitleri sünnipäeva auks. Mõned päevad hiljem kogunesid ligi sada neonatsi ja skinheadi Tartus toimunud kontserdile. 2000. aastal tähistasid 60-100 skinheadi Adolf Hitleri sünnipäeva selleks spetsiaalselt reserveeritud Tallinna baaris. 2001. aastal teatas Eesti Televisioon Hitleri sünnipäeva tähistamise üritusest Tartus.

2001. aasta lõpus teatas Kapo asedirektor Aldis Alus, et Eesti skinheadid püüavad organiseeruda (Postimees 2001).

2001. aasta suvel mõistis Tartu linnakohus süüdi ühe Skinheadide liidri Tauno Rahn, kellele mõisteti kuus kuud tingimisi karistust isevalmistatud rassiviha õhutavate materjalide levitamise eest.

Kaitsepolitsei ameti esindaja sõnul on Eestis ligikaudu 100 skinheadi, kes pole koondunud rühmitusteks. Kõige organiseeritumad on Tartus ja Lõuna-Eestis elavad skinheadid (SL Õhtuleht 2006). 2000. aastal oli skinheadide enda andmetel nende ridades ligi 150 ideoloogia järgijat.

2002. aasta andmetel koosneb Eesti neonatsistlik liikumine peamiselt meessoost eestlastest vanuses 13-25 eluaastat, kes õpivad, on töötud või töötavad ajutiselt. Aktiivsed skinheadide grupeeringud asuvad Tallinnas, Tartus. Väiksemad rühmitused on olemas Saaremaal, Pärnus ja Kirde-Eestis (Leps 2002).

Eelmise aasta lõpus tehtud avalduses kinnitas justiitsminister Rein Lang, et Eestis tegutseb mitu paremäärmuslikku organisatsiooni ning nende avalikkuse ette tulemine olevat vaid aja

küsimus (Postimees 2006). Marurahvuslaste tegevuse aktiveerumisest räägib ka kaitsepolitsei ameti 2006. aasta aastaraamatu artikkel "Paremäärmslikud liikumised Eestis", kus kinnitatakse, et kaitsepolitsei jälgib Eestis asuvate skinheadide tegevust, mis ohustab Eesti põhiseaduslikku korda juhul, kui see areneb edasi poliitilise organiseerumiseni. Kujuka näitena mainitakse siinkohal Lätit, kus moodustati paremäärmsliku poliitilise liikumisena Läti Natsionaaldemokraatlik Partei.

2006. aastal saabus Eestisse elama tuntud ameeriklasest neonats Craig "Chain" Cobb, kes arvas ajakirjanduses, et Eesti on kui väärtuslik rassiline kaitseala (Eesti Ekspress 2006). Cobb ostis Raplamaale talu, kuhu ta oma sõnul kavatseb rajada keskuse parempoolsete ja skinheadide jaoks.

Rohkem tunnustatakse Eestis natsionalistlikke organisatsioone, mille tegevust on võimendanud konfliktid ühiskonnas seoses Lihula mälestusmärgiga ja Pronkssõduri eemaldamise küsimusega Tõnismäel. Samuti Eesti venelaste hulgas levivad hoiakud, et eestlaste natsionalism on peamine probleemide allikas ja et Eesti riik on nende suhtes ebaõiglane (Vetik 2006).

Eestis on end ainukesena rahvuslaste parteina määratlenud Eesti Iseseisvuspartei, kelle eesmärkideks on rahvusriik ning eestlaste peremeheõigused Eesti pinnal (Eesti Iseseisvuspartei 2006). Kapo aastaraamatu andmetel kujunesid viimased Iseseisvuspartei suvepäevad paremäärmslaste kokkutulekuks (Postimees 2006). Liikumistest määratleb end rahvuslikuna ka Eesti Rahvuslik Liikumine.

Esimene suur meelestatud sõnavõtte laine Internetis järgnes Simon Wiesenthali Keskuse direktori Efraim Zuroffi intervjuule Eesti Päevalehes 2001. aastal, kus Zuroff väitis, et tema juhitud komisjoni leidude järgi võis II maailmasõja aegses Eesti juutide hävitamises osaleda 1000-1200 Eesti kodanikku. Internetiportaali Delfi kogunes Zuroffi avalduse vastukajana tuhandeid kommentaare, mis eitasid eestlaste osalust holokaustis. Osa kommentaaridest olid ka Wiesenthali keskuse andmete põhjal ka antisemiitlikud (Poleštšuk 2003; Mudde 2003 järgi).

Aleksei Dressen kirjutab oma 2003. aasta töös "Ekstremism Eestis ja Lätis", et Eestis eksisteerib tänasel päeval skinheadide tegevuse laienemise oht, mille peamisteks põhjuseks on püsiva ideoloogia olemasolu. Näiteks näitavad Eesti Vabariigis tegutsevad paremäärmslased tõusvat huvi Kaitseväe vastu. Laekunud informatsiooni kohaselt on tegemist noorte kaitseväelastega vanuses 17-20 aastat. Lisaks omavad Eesti ekstremistid rohkeid kontakte välismaal, eriti aga Skandinaaviamaaades. Samas kirjutab Dressen oma

uurimuses, et erinevalt Skandinaavia skinheadidest ei ole siinsed mõttekaaslased Eestis elavate venekeelsete isikute suhtes agressiivselt meelestatud (Dressen 2006).

Oma uurimuse lõppjärel dustes leidis Dressen, et Eesti puhul saab rääkida ekstremistlike ilmingute suhtelisest kiirest arengust, mida on suudetud siiski piisava ennetustööga kontrolli all hoida. Samas räägib Kaitsepolitsei 2006. aasta aastaraamat sellest, et esmakordselt võis täheldada seni killustunud skinheadide gruppide koondumiskatseid. Esimest korda püüdsid Eestisse elama asunud välismaa skinheadid luua üle-eestilist paremäärmuslikku organisatsiooni. Tähelepanu tuleb pöörata sellele, et skinheadide sotsialiseerumisprotsess toimus üha enam läbi ühisürituste ja kontserdite (Kapo aastaraamat 2006; EPL 2007 järgi).

Skinheadlikule liikumisele andis positiivse tõuke Andrei Zarenkovi ja teiste vene vasakäärmuslaste õhutatud nn. Pronkssõdurikonflikt, mille algaasis kujunes just skinheadidest eesti rahvuslaste kõige organiseeritum jõud (EPL 2007).

Seoses Eesti skinheadliku liikumise algelisusega ei ole võimalik lõplikult määratleda, millise voolu esindajad Eesti skinheadid oma maailmavaatelt on. Valdavalt kujutavad nad hetkel endast midagi natsiskinide (skinheadide hulgast kõige tuntumad, esindavad neonatslikku maailmavaadet) ja punaste skinide (vasakpoolset meelestatud rühmitused, kes ei ole välismaalaste peale nii vihased kui natsiskinid, viha on suunatud eelkõige pintsaklipslaste ja väikekodanlaste vastu) vahepealset (Dressen 2003).

Eesti noored paremäärmuslased omavad tugevat sidet ja poolehoidu Teises Maailmasõjas Saksa poolel sõdinud veteranidega. Eriliselt idoliseeritakse vabatahtlikest eestlastest koosnenud relva-SS-i väeüksust, mis kandis nime Eesti Leegion.

1.7. Virtuaalne identiteet

Markus Hazeli mina-skeemi teooria järgi representeerib inimene end läbi kognitiivse üldistatud eneseteadvuse (Hazel 1977; Van Dijk 2005 järgi). Seega on inimese identiteedi seisukohalt tähtis, mida ta on minevikus korda saatnud ning läbi elanud. Seega saab identiteeti ligilähedaselt defineerida kui vastust küsimusele "Kes ma olen?" (Calvert 2002). Identiteeti kirjeldatakse läbi konkreetse inimese enesemääratlemise ja selle iseloomustamisel on abiks inimese enesekirjeldus, iseloomujooned, samuti ka tema rollid ning suhted erinevates olukordades, tema isiklikud väärtused ja uskumused.

Internetikeskkonnas tuleb meil tegemist virtuaalse identiteediga. Meyrowitzi (1985; McQuaili järgi) sõnul on kõikjale tunginud elektrooniline meedia muutnud sotsiaalset kogemust fundamentaalselt. Kui varem sai inimkogemust liigitada kui era ja avalikku valdkonda, siis elektrooniline meedia – Meyrowitzi näites televisioon - avalikustab pea kõik sotsiaalse kogemuse aspektid.

Virtuaalse identiteedi korral loovad veebikasutajad laenatud või kujuteldava mina, millel on laenatud või imaginaarne rahvus, usk, keel, koht, staatus ühiskonnas, ajalugu või elustiil. Turkle kutsub seda enese rekonstrueerimiseks (Turkle 1995: Asgari ja Kaufmani järgi).

Asgari ja Kaufman (2005) järeltavad võimalusest küberkosmoses ennast uuesti "luua", et identiteet on eelkõige see osa, mida tahame näidata meid ümbritsevatele inimestele.

Online-keskkonnas on isikul võimalus luua mitmeid erinevaid virtuaalseid identiteete, olles näiteks ühel päeval printsess, teisel päeval homoseksuaal ja kolmandal muusik. Samas ei tähenda see, nagu eksisteeriks identiteet seal ilma tähenduse ja tõlgendamisvõimaluseta. Virtuaalses ruumis saavad inimesed uurida veel avastamata aspekte enda identiteedist. Turkle'i jaoks dekonstrueeritakse sellistes keskkondades identiteedi tähendus, mida varem vaadeldi ühtsena, nüüd aga heterogeense ja fragmenteerituna. Turkle usub, et virtuaalses keskkonnas ei eksisteeri inimese ühtset mina (Turkle 1995: Asgari & Kaufmani järgi.).

Marc A. Smith (1992) väidab, et inimesed kannavad virtuaalsesse keskkonda kaasa oma kogemusi ning ootusi, mis on formuleeritud neile tuttavamas sotsiaalses keskkonnas (Smith 1992; Holloway & Valentine 2003 järgi). Nii ei moodustu küberruumis uus ja erinev kultuur, vaid kujundatakse ja vormitakse ümber senist sotsiaalset kultuuri (Hardey 2002). Siit ka loogiline järeldus: virtuaalne ja reaalne keskkond sulanduvad paljuski üheks massiivseks taustsüsteemiks, kus kulgeb inimene. Identiteedid mõlemas keskkonnas hakkavad aga järjest enam kattuma.

Uued sotsiaalsed liikumised moodustuvad elustiilipoliitika alusel, mis on kehastunud arusaamaks, et kõik isiklik on poliitiline (Bell 2001:173).

Asgari ja Kaufman kirjutavad, et internet soodustab võltsi ning petlikku kommunikatsiooni: *"On the Internet, no one knows that the web user is a nymphomaniac, a neo-nazi, or a killer. This is to be expected in a world that promotes the creation of identity and the intrusion of another's imagined reality."*

Samas Byron Burkhalter (1999) ei jaga Asgari ja Kaufmani vaateid, sest kirjutab oma töös "Reading race online: discovering racial identity in Usenet discussions," et kuigi mõnede vaatlejate arvates loob online-sfääris mitmetähendusliku suhtluskeskkonna, siis kasutajate kogemus näitab vastupidist. Burkhalter, uurides Useneti netikeskkonda, jõudis järelduseni, et

näiteks foorumis aset leidnud teemaarendus “niggers must die” ei jäta mitte mingitki kahtlust teema algataja rassis ja meelestatustes. Samuti on Useneti kasutajad suhteliselt veendunud üksteise nahavärvis, mis tehakse kindlaks tavalise dialoogi kaudu. Burkhalter väidab seega, et rassiline identiteet ei ole online’is ebaselgem kui ta on offline’is: “*Certainty of racial identity offline or online is always contingent – absolute proof is not available and rarely necessary.*” (Burkhalter 1999).

Burkhalter tegi oma järeldused Usenetis, mis on puhttekstiline keskkond. Rate.ee portaalis on inimesed kaugelt paremini identifitseeritud – kasutajate valdav enamus omab kontot koos pildiga ning avalikustab läbi selle enese identiteedi veelgi täpsemini. Lisades siia veel tõenäolised kohtumised päriselus, kujuneb varem või hiljem kasutajaprofiili edasi arendades ja uuendades tõsiasi, et anonüümseks jäämine nõ. reaalses elus ongi põhimõtteliselt võimatu. Seda tulenevalt ka Rate.ee tohutust kasutajaskonnast ning ka selle niiöelda varjatud auditoriumist ehk inimestest, kes portaalis ise kontot ei oma, kuid käivad erinevate kasutajate piltidega tutvumas.

Mõistagi ei ole võimalik tagada siinjuures täieliku autentsust konto omaniku ja pildil oleva isiku vahel, kuid kontode ehtsus on asjaolu, mida peame antud uurimistöös käsitlema aksiomaatilise tõena.

1.8. Rahvuslik paremäärmuslus internetis

Parempoolse paremäärmusluse olemus toetub pluralismi salgamisele ja ebavõrdsuse ideoloogiale bioloogiliselt kujundatud maailmavaates. Parempoolsete ekstremistide väärtuste skaala moodustavad erinevused inimeste vahel, mida seletatakse inimeste päritolu ja pärilikkusega (Dressen 2003). Nende vaadete populariseerimisel mängib suurt rolli ka interneti levik. Juba 1998. aastal – interneti populaarsuse tõusu algusaegadel - näitas Websteri Ülikooli uuring, et vihkamisrühmituste arv internetis kasvas võrreldes 1997. aastaga ligi 60 protsendi võrra (Webster University 1998).

Põhiliselt levitatakse anti-semiitliku kirjandust läbi veebikülgede, foorumite, E-kirjade ja jututubade (ADL 2005) ning värvatakse uusi liikmeid, kuigi viimane tegevus pole nii agressiivne kui arvati. Kaplan ja Weinberg (1998; Schaferi järgi 2003) viitavad, et tegelikult saavutavad ekstremistlikud grupid interneti abil teostava värbamisega vähe edu, kuid samas võib see oluliselt tugevdada nende vaateid, kes on juba ideoloogiale pühendunud. Eriti

aktiivselt kasutavad interneti propaganda vahendina USA äärmuslikud rühmitused, kus registreeritud vihkamiserühmituste veebikülgede üle peetakse arvestust sadades ühikutes.

Samas on internet avalik ruum, kus ei oma suurt tähtsust see, kas omanikud ja veebikülgede haldajad asuvad füüsiliselt Ameerika Ühendriikides või Euroopas. Primaarsed eelised, mida pakub internet äärmuslastele teiste meediumite ees, on võimalus moodustada virtuaalseid kogukondi ja suur roll suhtlemisel ja osalejatevõrgu moodustamisel (Joyce-Hasham, Bell 2001). Lisaks veel võimalus vältida seadusi – Suurbritannias, Saksamaal ja Rootsis, kus on keelatud agressiivsed rassistlikud materjalid, saavad paremäärmuslikud grupid ikkagi anda veebis infot avaldada ning omavahel kirjasidet pidada (Joyce-Hasham 2000).

Ekstremistid küberruumis moodustuvad neonatsidest, Aaria Rahvuste grupeeritustest, militaristidest, ekstreemrahvuslastest, skinheadidest ja Kristlikest fundamentalistidest. Seega ei saa me siinkohal rääkida mingist uuest ideoloogiast, vaid pigem omamoodi ideoloogiate kombinatsioonist, mille moodustavad Arian Pride, usklik fundamentalism, anti-etnilised ja homovastased uskumised. Sellele lisandub tulihingeline vastuseis tsentraliseeritud valitsusele ja selle kontrollile (Joyce-Hasham 2000).

Michael Wine märgib, et küberruum on paremäärmusliku aktivismi ümberseadistanud. Erinevate natsionalistlike liikumiste tõlgendamine on selles keskkonnas võimendunud ning seega on muidu eristatavatel liikumistel võimalik moodustada ühiseid võrgustikke ja ideoloogial põhinevaid koalitsioone ühise vaenlase vastu. (Whine 2000; Belli 2001 järgi).

Uurimusi ekstremistlike internetikülgede kohta on läbi viidud mitmeid. Phyllis Gerstenfeldi, Diana R. Granti ning Chau P-Gangi (2003) sooritatud kontentanalüüs 157 vastava internetilehekülje kohta näitas, et enamusest sisaldas linke teistele ekstremistlikele veebikülgedele, umbes pooltel lehekülgedel oli multimeediat ning rassistlikke sümboleid. Ligi kolmandik veebikülgedest küll eitas rassismi ning vihkamist, kuid teine kolmandik jällegi sisaldas valgete ülemvõimu temaatilist kirjandust. Otseselt õhutas vägivaldale siiski väike osa analüüsitud lehekülgedest.

Brian Levini artikkel käsitleb tema läbi viidud uurimust küberkeskkonnas leviva viha kohta. Seoses Ameerika Ühendriikide keskkonnas teostatud tööga teeb Levin huvitava järelduse: *“The Internet has been useful to hatemongers and extremists because it is economical and far reaching, and online expression is significantly protected by the First Amendment.”*

Samas mõnab ta, et Ameerika kohtusüsteem on hakanud ka vihalevitajaid karistama, lähtudes põhimõttest vägivaldsust esitatakse konkreetsete ähvarduste, mitte ideedena.

2. UURIMISMATERJAL JA METODOLOOGIA

2.1. Uurimisküsimused

Käesolev empiiriline uurimuse eesmärgiks on uurida 174 suhtlusportaali Rate.ee kasutaja profiili, kes väljendavad antud portaali keskkonnas tekstiliste vahendite abil oma ekstremistlikku meelsust.

Üldiseks uurimisprobleemiks oli selgitada, kuidas ja mis määral väljendavad ekstreemselt meelestatud kasutajad Rate.ee suguses kaasaegses suhtlusportaalis oma ideoloogilist meelsust.

Valik tehti Rate.ee-s esinevate sõnavõtude, profiilides sisalduva tekstilise ning visuaalse materjali põhjal. Samuti oli üheks valiku tingimuseks, et profiili lisainfo rubriik sisaldaks agressiivseid või viha õhutavaid sõnu, mida tuleks pidada ekstremistlikuks või vähemasti parempoolselt radikaalseks.

Tulenevalt uurimisprobleemist on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

1. Milliste huvide määramise abil väljendatakse profiilirubriikides oma paremäärmuslikku meelsust?
2. Kui palju on suhtlusportaali Rate.ee huvirubriigis paremäärmuslikku rahvuslust väljendavaid huvisid ning palju ainult rahvuslikkust väljendavate huvisid?
3. Kui suure osa moodustavad paremäärmuslikud huvid profiili huvirubriigist?
4. Kellele valimi liikmed vastanduvad?
5. Mis rahvuslikke väärtusi tähtsustatakse?
6. Kas valimi liikmed koonduvad samadesse klubidesse?
7. Kuidas ja kui palju kasutatakse profiili lisainfot enda meelsuse väljendamiseks?
8. Kas profiilides tõuseb esile kindel ideoloogia?

2.2. Valim

Uurimistöö valimi määramisel kasutati peamiselt Rate.ee portaali spetsiaalset huvide otsingu süsteemi. Valimisse kuulumise põhimõtteks oli, et isik kasutaks Rate profiilis vähemalt ühte rassismile viitavat numbrilist sümbolit, väljendit või akronüümi, mille võib leida uurimistöö töö lisas 2. Neonatsismi kui ideoloogiat eelistati põhjusel, et teoreetilise materjali uurimisel jäi mulje just selle paremäärmusliku ideoloogia vitaalsusest Eestis teiste paremäärmuslike ideoloogiate ees. Valimi suuruseks kujunes 174 profiili, kuid see ei kata kindlasti kõiki paremäärmuslike profiiliomadustega kasutajaid. Täiuslikku valimit ei ole siinkohal võimalik koostada Rate.ee keskkonna eripära tõttu, mis võimaldab piiramatul hulgal erinevate huvide tekstilist formuleerimist.

Lähtuvalt Asgarist ja Kaufmanist (2005) on identiteet eelkõige inimese see osa, mida tahame näidata väliskeskkonnale. Rate.ee keskkonnas kasutatakse oma virtuaalse identiteedi loomiseks kõiki profiiliformaadi võimalusi, mis loovad võimaluse nii üldisest massist eristumiseks kui ka grupitunde tekkimiseks.

Kuigi antud uurimistöös on valimi maailmavaate määratlemine keeruline valgete ülemvõimu pooldavate, kuid detailides erinevaid veendumusi omavate eri lahkude tõttu, võime vaadeldavaid isikuid kutsuda ühise nimetajaga The 14/88 Society ehk 14/88 ühiskond. 14 tähendab fraasi "*We must secure the existence of our people and a future for white children.*", mis on pärit USA neo-natsi autoriteedilt David Lane'ilt (ADL 2007). Arv 88 sümboliseerib tähti HH (ehk kaheksandat tähe tähestikus) kui Adolf Hitleri initsiaale (Media-Awareness 2007). 14/88 ühiskonna leheküljed sisaldavad tavaliselt *mainstreamlikku* neonatsi ja skinheadluse sümbolikat, mille tähendus ei ole arusaadav grupist väljapoole jäävatele isikutele. Samas on nii mõnegi Rate.ee huvide puhul loobutud varjatud tähendusest ning enda olemus on kehtestatud läbi vulgaarsuste.

2.3. Meetod ja analüüsiühikute valik

Käesolev empiiriline uurimus kasutab valimi puhul uurimismeetodina standardiseeritud kontentanalüüsi.

Analüüsiühikuks oli üks sõna või väljend, mida peetakse nii ekspertide (Anti-Defamation League 2007) poolt, subkultuuri siseselt kui ka otsese tähenduse poolest paremäärmuslikku ideoloogiat väljendavaks. Nendele lisandusid viited paremäärmuslikele materjalidele teistel internetilehekülgedel. Kodeerimisel vaadeldi nelja erinevat profiiliosa: isikuandmeid, huvisid, klubisid ja lisainfot. Igas profiiliosas märgistati vastavat meelsust väljendamise sisu. Lisainfo puhul kodeeriti ka paremäärmusliku sõnumi edastamise vorm – loosung, tsitaat, luuletus, laulusõnad, sidus tekst või üksik sümbol.

Rate.ee virtuaalkeskonna ülima dünaamilisuse tõttu oli sobivate kategooriate sätestamine probleemirikas ülesanne. Antud töö korras kogutud informatsioon kõneleb sellest, et Eestis puudub organiseerunud paremäärmuslik liikumine ning seda, mis ekstremistliku vool Eestis tegelikult esindatud, on selgusetu. Lisaks on siinkohal märkimisväärne Mariyam Joyce-Hashami (2000) väide, et küberruumis eksisteerib mitmete erinevate paremäärmuslike voolude segu. Kuigi paljud huvide rubriigis sisalduvad tunnused on formuleeritud valimiliikme enda poolt ning omavad tihti pigem konnotatiivset tähendust, ei jäta näiteks väljendid nagu "venelased tagasi siberisse", "tiblade pekmine", "special-fuck-off-to-baranka-people" siiski palju arutlusruumi selleks, milline võiks olla kasutaja suhtumine venelastesse. ilmselge tähenduse puudumisel on paremäärmuslusse kalduvad sõnad lahti seletatud käesoleva uurimistöo lisa 2.

Lisaks paremäärmuslikele sümbolitele ja sõnadele kodeeriti ka rahvuslikku sõnumit kandvad või rahvuslusele rõhuvad sõnad profiili huvide rubriigis. See oli tähtis, et uurida, keda peetakse meie-gruppi kuuluvateks inimesteks ning mis viisil seda määratletakse.

Peaaegu igat alakategooriat varustati kodeerimise käigus pidevalt uute märksõnadega, sest Rate-keskkonnas formuleeritavad liitsõnad ja väljendid on väga varieeruva iseloomuga.

Alljärgnevalt on ära toodud kontentanalüüsis kasutatud kategooriate selgitus. Kategooriate alakategooriate täpsema seletuse leiab analüüsiosa vastavate peatükkide alt.

Kasutajanimi. Kasutaja nimi Rate-keskkonnas.

Viide paremäärmuslusele kasutajanimes. Kasutajanimedes on registreeritud kõik akronüümid, sõnad ja väljendid, mis viitavad paremäärmuslusele. Kasutatud on samade paremäärmusluse tunnuste registreerimist, mis huvide osas.

Sugu. Mees või naine

Vanus. Kasutaja ankeedis märgitud vanus ei vasta tingimata tõe, kuid vanuse äratoomine näitab siiski kasutaja soovi oma "online-Mina" eaga määratleda. Tähtis on ka vanuse märkimata jätmine, mida tähistati sõnaga "puudub". See näitab kasutajate puhul soovi säilitada online-keskkonnas mingil tasemel privaatsus.

Asukoht. Asukoht, mis on märgitud kasutajaandmetesse. Annab valimist regionaalse ülevaate.

Klubid. Rahvuslike klubide määratlemise aluseks võeti rahvuse rõhutamine klubi nimes, mida võib tõlgendada kui "omade" grupi eristamise püüdlust. Paremäärmuslikuna määratleti klubisid, mis propageerisid paremäärmuslikke ansambleid, muusikastiile ning kutsusid ülesse rassistlikule vägivallale või vägivalla rakendamisele "kodumaa kaitseks". Ülejäänud klubid kuulusid gruppi "Muu".

Huvid. Huvid tuleb kasutajal Rate.ee profiili sisse trükkida. See tähendab, et tal ei ole võimalust huvisid valida mingist nimekirjast seal asuvale sobivale tunnusele vajutades.

Registreeritud on peamised ekstremistlikud tunnused ja sümbolid, mis on jagatud gruppidesse. Eraldatakse kõik huvid, mis ei kandnud endas antud uurimistöö teemaga seostuvaid märksõnu. Samuti eraldatakse need huvid, mida saab siduda rahvuskultuuri rõhutamisega. Vaadeldi, mis sümboolika ja vahendite abil ning mis ulatuses kajastatakse huvide rubriigis oma ekstremistlikku meelestatust. Tähtis on paremäärmuslike ja muude huvide suhe. Paremäärmuslikena määratleti huvides esitatud natsismiga seotud sümboolikat, isikuid, liikumisi, ideoloogiat; paremäärmuslike muusikastiile ning bände; sõnu, mis väljendasid rassistlikke ja ksenofoobseid ideid. Rahvusluse alla kuuluvad sõnad ja väljendid

seostusid eelkõige territooriumi, Eesti rahvussümboolika ja patriotistlike ideede eksponeerimisega. Muu alla jaotusid kõik ülejäänud huvid.

Paremäärmuslus (huvides). Valimi ekstremistliku ideoloogia tunnuste nagu akronüümide ja numbriliste sümbolite määramisel saadi lähteandmed organisatsiooni Anti-Defamation League andmebaasist, mis on üks mõjukamaid antisemitismi ja rassismi vastu võitlevaid ühinguid maailmas. Kuigi mõned ekstremistlikud alakategooriad – militarism, paremäärmuslik muusika - ei kutsu üles otseselt vihkamisele, on nende assotsieerumine antud ideoloogia ja selle järgijatega märkimisväärne. Inglismaa ja Saksamaa paremäärmusliku ekstremismi identiteet on moodustunud just minevikupärandi järgi nagu Saksa šovinism, militarism ja natsionaalsotsialism (Brown 2004). Natsi-rokiks kutsutav ekstremistlik muusika on aga omamoodi fenomen, kus omavahel lõimuvad artistlikkus ning poliitilisus. Browni (2004) sõnul on see muusikastiil ületanud sotsiaalseid piire. Sama kinnitust näeme ka Kaitsepolitsei aastaraamatus 2007, kus paremäärmuslike bändide kontserdid on vastava meelsusega inimeste jaoks üks peamisi kogunemiskohti.

Eristati rassismi ning ksenofoobiat, mida tihti vaatamata nende sõnade erinevatele tähendustele üheks loetakse

Klubide jaotus. Registreeritud on klubid, kuhu kuulub rohkem kui üks valimi liikmetest. Eesmärgiks on välja selgitada, kas paremäärmuslikku meelsust väljendavad kasutajad koonduvad ühistesse Rate-klubidesse või mitte.

Lisainfo. Registreeriti, kas lisainfos leidub paremäärmuslikkusele viitavat loosungit, tsitaati, luuletust, laulusõnu, sidusat teksti ja/või üksikut sümbolit. Samuti märgistati, millist keelt selle puhul kasutati – kas eesti, inglise, saksa või mõnda kolmandat keelt.

Rahvuslus. Vaadeldi rahvuslikku sõnumit kandvad või rahvuslusele rõhuvad sõnad profiili huvide rubriigis. Milliste huvidega ja huvivaldkondadega kirjeldati Meie-gruppi.

3. TULEMUSTE ESITUS

3.1 Vanuseline jaotus

Valim jaotati kodeerimistabelis vanuse alusel gruppideks, millest viis kirjeldasid seda, millisesse vanuserühma valimi liige kuulub. Kuuendasse alakategooriasse liigitusid kõik need kasutajad, kelle Rate-profiilis vanus puudus või oli varjatud. Vanusegruppide kasutamine täpse vanuse märkimise asemel oli vajalik, et vältida ea liigset mõjutamist ühte või teise vanuse äärmusesse kalduvate valimi liikmete poolt.

Tabel 1. Valimi sugu ja vanusegrupid

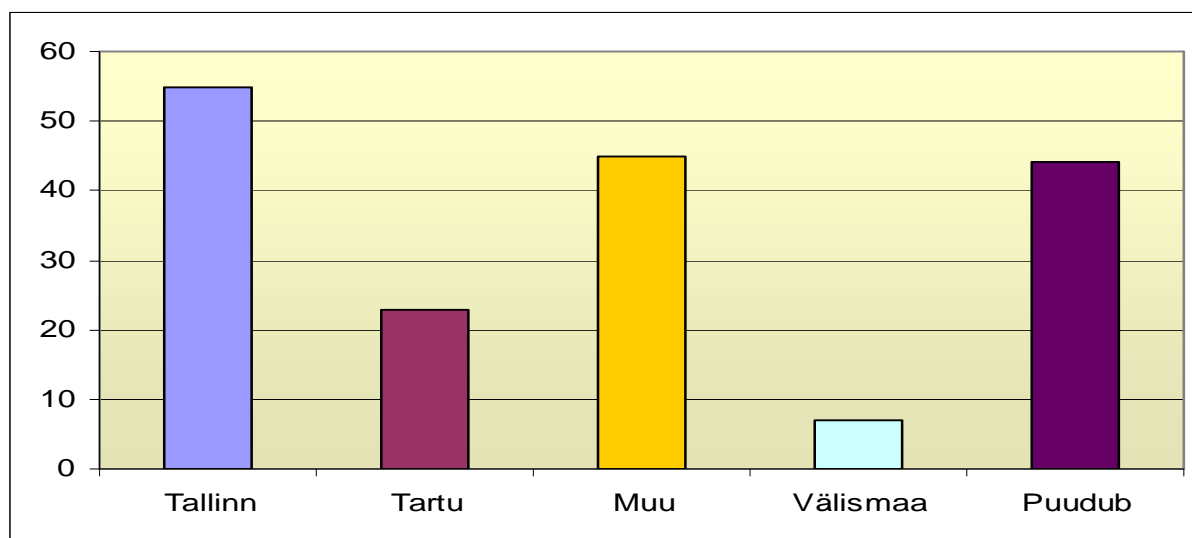
		Vanusegrupid					
	Kokku	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	Puudub
Naised	20	1	5	0	0	0	14
Mehed	154	6	55	17	10	4	62

Nagu näitab tabel 1, oli valim esindatud 20 nais- ja 154 meesliikmega. Meessoost isikute mitmekordne ülekaal oli ootuspärane, sest natsionalism on oma olemuselt eelkõige sügavalt maskuliinne ideoloogia: rahvusriik on ajalooliste traditsioonide poolest maskuliinne institutsioon, rahvuslus põhineb maskuliinsetel väärtustel, millest põhilisem on kartmatus kui iseloomuomadus ning patriotismitunne, mis on omakorda kartmatuse ja au säilitamise vahendiks. Samuti on naiste traditsiooniliste soorollide iseloom selline, mis ei lange kokku maskuliinse definitsiooniga natsionalismist. Seda tõestab asjaolu, et naiste osalemine rahvuslikes püüdlustes liidrirollis on ajaloos erand, mitte reegel (Nagel 1998).

Kaalukaimalt oli esindatud 16-20-aastaste vanusegrupp, mis oma 60 liikmega moodustas valimist 34,5%. 76 esindajat ehk 43,7% koguvalimist moodustasid need Rate-kasutajad, kes oma vanust varjasid. See näit oli sarnane nii meeste kui naiste puhul. Tagasihoidlikumaks jäid kaks äärmustes asuvat vanusegruppi. Valimit iseloomustav vanuseline tulem on ligilähedane Rate.ee üldise vanuselise jaotusega, kus kõige rohkem on 15-, 16- ning 17-aastaseid kasutajaid ning kõige tagasihoidlikumalt on esindatud üle 30-aastased profiiliomanikud (Priiman 2005).

3.2 Asukoht

Tabel 2. Valimi liikmete asukoht

Tabel 2 näitab, et kõige rohkem olid valimi liikmed oma asukohaks märkinud Tallinna, mida mainiti 55-l korral. Mõneti ootamatu oli Tartu suhteliselt väike esindatus 23 korraga. Meedia ning avalikkus on Tartule viidanud kui Eesti natsipealinnale. Selline kuvand on tingitud mitmetest seal aset leidnud kallaletungidest Tartus õppivatele mustanahalistest ning asiaatidest välistudengitele, kes Tartu kohalikele paremäärmuslastele linnapildis massidest eristumise tõttu hästi silma jäävad. Näiteks mõnitasid 2007. aasta aprillis kaks eesti keelt kõnelevat ning *skinhead*i välimusega noormeest kahte hiina rahvusest Tartus õppivat üliõpilast (Postimees 2007.) Samuti süüdistati Tartu skinheade vene noorukite peksmises. Väidetavalt sai rünnaku õhtul üks kannatanutest suhtlusportaali rate.ee kaudu ähvarduskirja. (Delfi 2007).

Oma asukoha oli profiilis varjanud 44 valimi liiget, kelle seas on siiski suure tõenäosusega ka oluline osa Tartus resideeruvaid ning ka muude linnade inimesi.

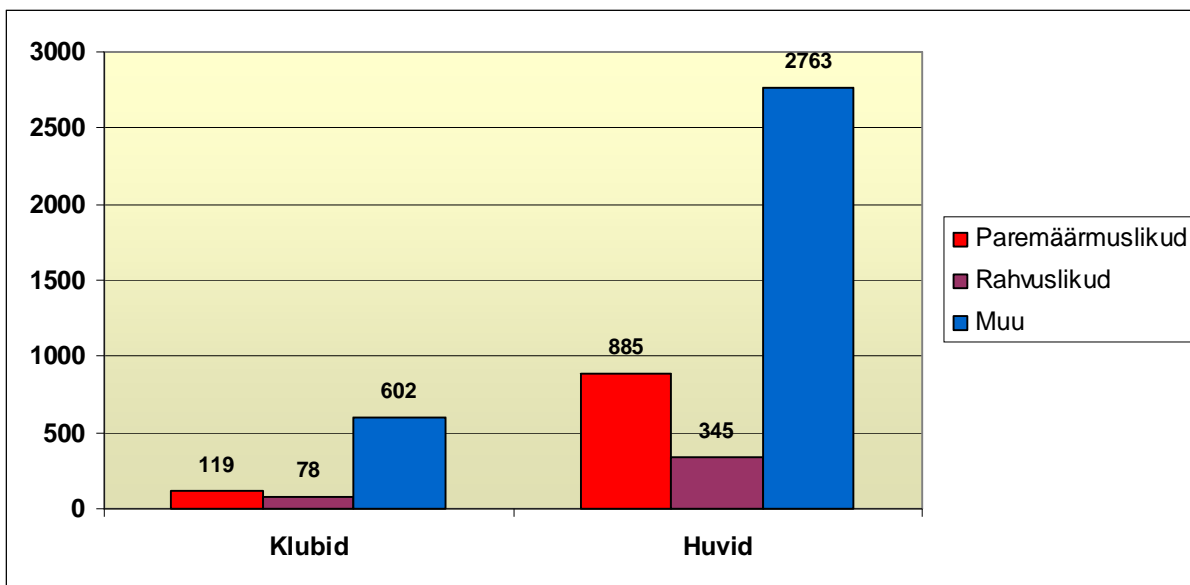
Teiste kohtade osakaal jäi tagasihoidlikuks, ulatudes Haapsalu puhul nelja ning Jõhvi, Rapla, Haapsalu, Võru ning Põlva puhul kolmeni. Ülejäänud asulate näitajad olid veelgi väiksemad. Kodeerimisel registreeriti neli juhtu, kui isik oli oma asukohaks märkinud välisriigi. Kolmel juhul oli tegemist Soomes ja ühel juhul Inglismaal elava eestlasega. Välismaalastena olid valimisse sattunud Saksa, Soome ning Läti rahvusest inimesi. Rate.keskkonnas Nazi-LV nime all tegutsev lätlase puhul võis täheldada kontakteerumist teiste antud töö valimi liikmetega. Kasutajate reiks13 ning Soldat88 pilte on ta kommenteerinud sümbolitega 88! Ja

B&H 88!, mis sümboliseerivad natsitervitust "Heil Hitler!". B&H on lühend skinheadide liikumise autoriteedi ning natsiroki kultusbändi Skrewdriveri solisti asutatud rahvusvahelist paremäärmuslikku liikumist Blood&Honour – Eestis antud liikumine olemasolevate andmete põhjal siiski elujõuline ei ole. Eesti luuletaja ning rokkmuusiku Heiko Leesmenti sõnul peitub põhjus selle, "et venelased on seal organisatsioonis ees. Eestlased ei taha aga sinna koos nendega kuuluda." (Leesment 2006).

3.3. Paremäärmuslik sisu Rate-profiilis

3.3.1 Klubid ja huvid

Tabel 3 Klubide ja huvide jaotus

Tabel 3 kirjeldab klubide ja huvide arvulist jaotumist valimi profiilides.

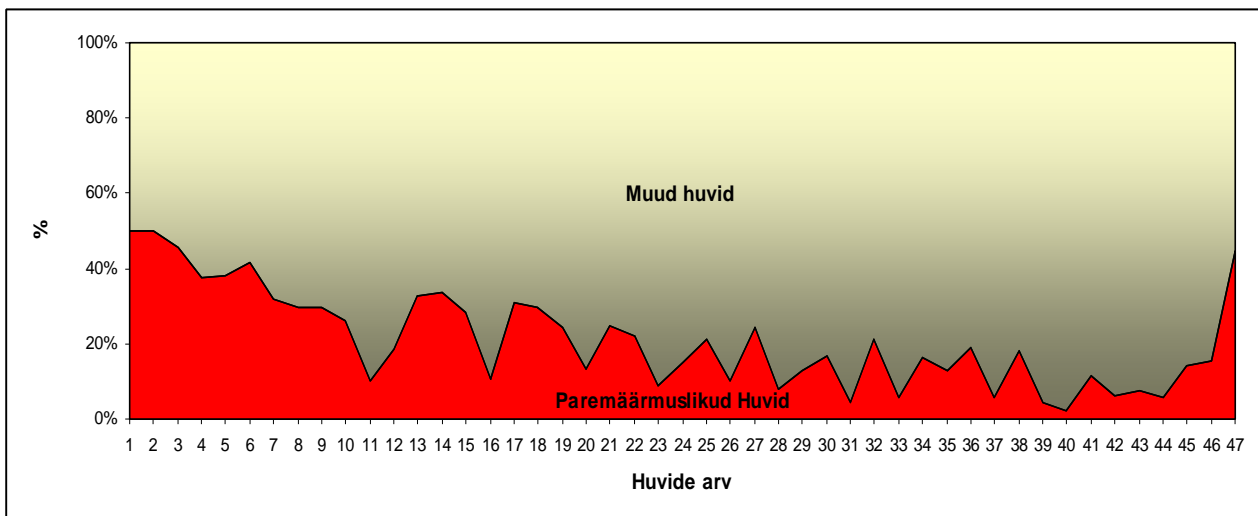
Kuna Rate-portaalis pole huvide märkimine arvuliselt piiratud, esines erinevaid sõnu ja väljendeid vastavas rubriigis kokku 3993-l korral. Kuigi ülekaalus on need huvid, mis ei seostu ei paremäärmusluse kui ka otseselt rahvusliku temaatikaga, on kahe viimase konkreetse grupi kontsentratsioon kogumis märkimisväärne – silmas tuleb pidada asjaolu, et käesoleva töö uurimisobjektist jäid välja enamus laiahaardelisi valdkondi nagu sport, kunst, suures osas muusika, filmid ja muu meelelahutus. Seda enam on üllatuslik, et

paremäärmuslikku ideoloogiat kajastavad huvid moodustasid 885 esinemiskorraga üle viiendiku ehk 22,2- protsenti. Rahvusluse osakaal oli 885 mainimisarvuga 8,65%.

Paremäärmuslikud klubid moodustasid valimi puhul 14,9% kõikidest klubidest. Rahvuslike klubide osaks jäi 9,8%.

3.3.2 Paremäärmuslike huvide jaotus

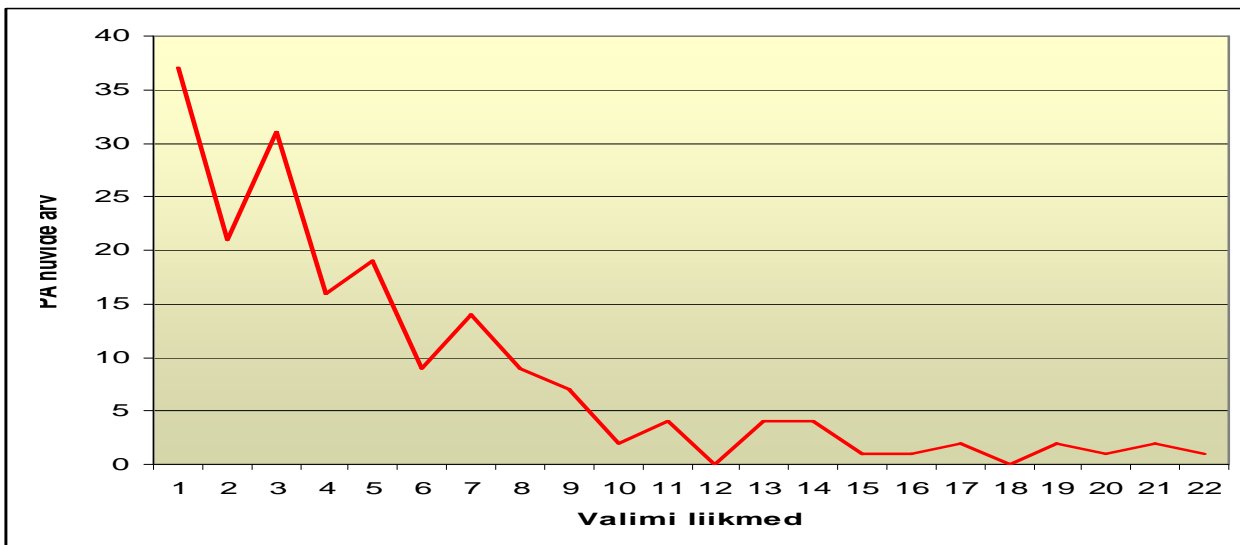
Tabel 4. Paremäärmusluse osakaal huvide rubriigis

Paremäärmuslike huvide osakaal kogu huvikogumist on ligi viiendik, olles kõrge põhiliselt siis, kui profiilis nimetatakse 1-19 huvi. Sel juhul küündib paremäärmuslike huvide hulk umbes 50%-ni. Kõige madalamaks jääb näitaja, kui nimetatakse 39-44 tunnust. Sel juhul jääb paremäärmuslike huvide protsent vaid 10% .

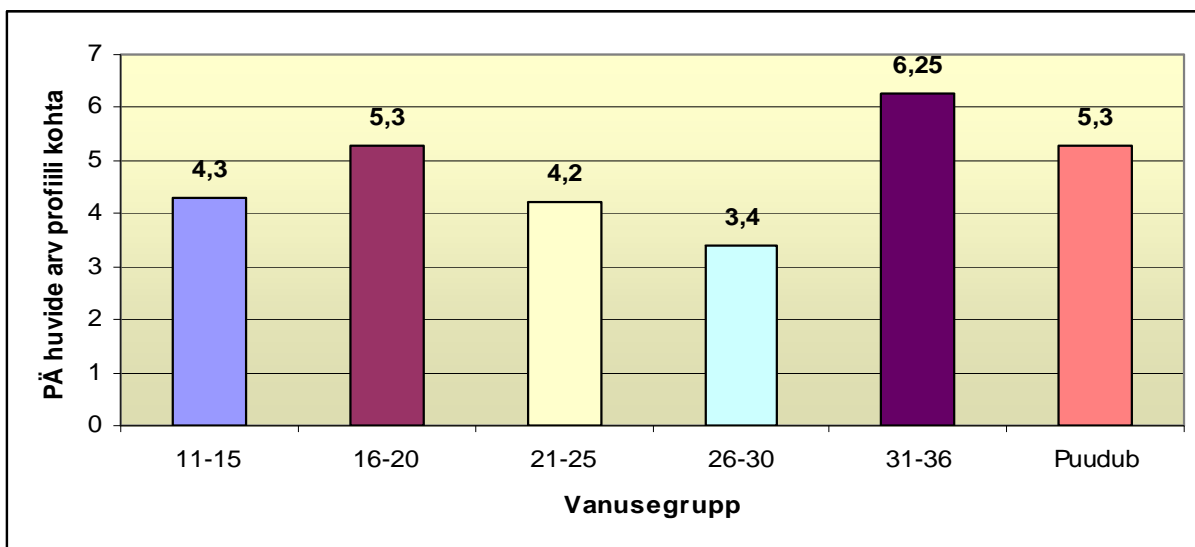
Individuaalselt oli paremäärmuslike huvide protsent antud rubriigis väga kõikuv, ulatudes mitmel juhul 100%-ni, teisalt mainiti näiteks 41-43 erineva huvi väljatoomisel paremäärmuslusega seotud huviseid 1-2 korda.

Tabel 5. Paremäärmuslike huvide arv profiili huviderubriigis

Valdav osa valimist on oma profiilis maininud 1-5 paremäärmusliku rahvuslusega seotud sõna. Rohkem kui kümme paremäärmuslikku huvi oli esindatud 45-l valimi liikmel. Kõrgeim näitaja oli 37, madalaim üks huvi profiili kohta.

Tabel 6. Paremäärmuslike huvide arv profiili kohta.

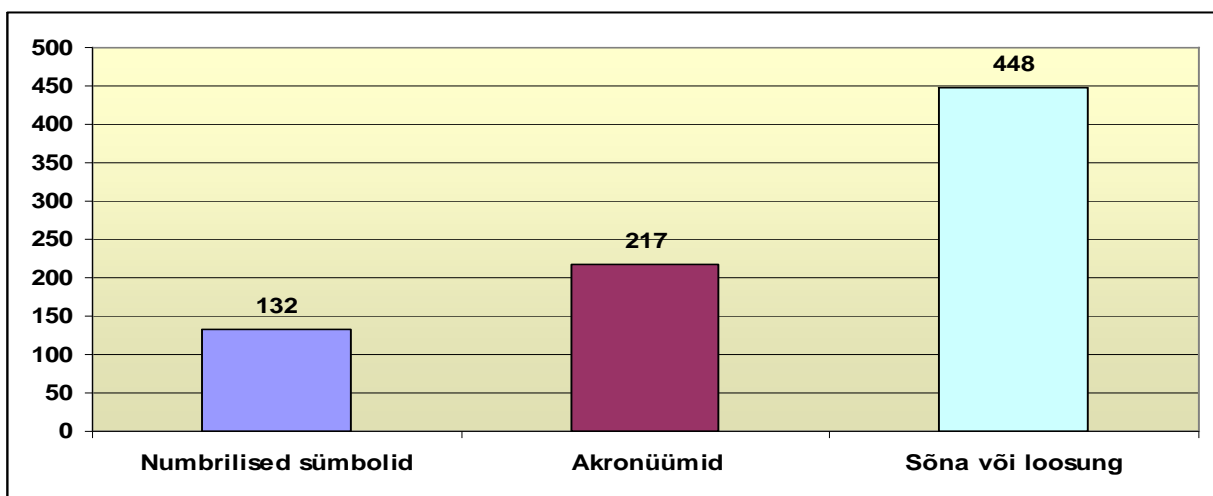

Tabel 6 näitab, et vanustegruppide vahel suuri erinevusi paremäärmuslike huvide kasutamisesel oma profiilides ei olnud. Teistes eristub mõnevõrra grupp 26-30, kus esines 3,4 praemäärmuslikku huvi profiili kohta, samas kõige kõrgem näitaja 6,25 näol oli vanusegrupil 31-36.

Kuna varjatud vanustega profiilide hulk moodustas olulise osa uurimistöö valimist, mõjutaks see kindlasti ka kõikide teiste vanusevahemike tulemit. 5,3 paremäärmusliku huvi profiili kohta võrdub küll grupiga 16-20 ning visuaalse vaatluse põhjal oli ka tõenäoline, et valdav osa puuduva vanusega profiilide omanikest just sellesse vanusevahemikku oleksid kuulunud.

3.3.3. Paremäärmuslike huvide vorm

Tabel 7. Paremäärmuslike huvide vorm

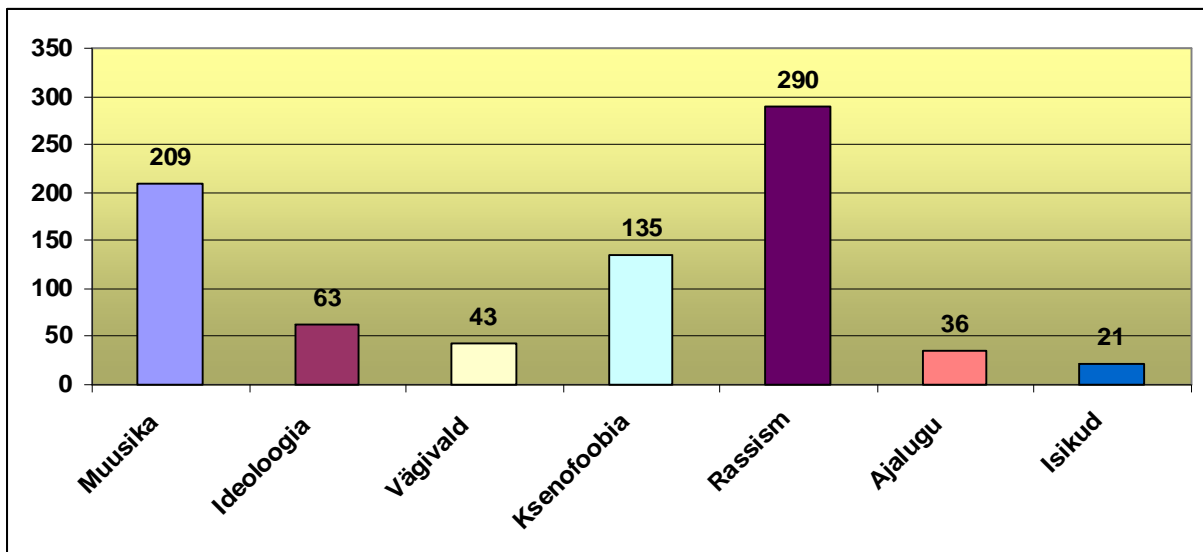
Vormiliselt kasutati huviderubriigis paremäärmusluse kajastamisel kas spetsiaalseid numbrilisi sümboleid, akronüüme, sõnu või väljendeid ja loosungeid, mis olid tihti Rate.ee keskkonna põhised. See tähendab, et huvid nagu "Venelased*tagasi*siberisse" toimivad keeleliselt huvidena vaid Rate.ee-keskkonnas, sest need on antud portaali kasutajaskonna poolt formuleeritud ning tihti kasutatakse nende puhul slängi. Paremäärmuslike huvide koguarv on siinkohal mõnevõrra väiksem kui tabelis 3, sest mõndasid paremäärmuslikke sõnu ja sümboleid oli huvirubriigis kirjutatud rohkem kui üks kord. Võttes eelduseks, et samamoodi toimiti kõigi kolme vormi puhul, jäävad seega suhtarvud samaks ning antud aspekti arvestamine pole selles punktis vajalik.

Enim esines paremäärmusliku huvi väljendamise vormina sõna või väljendeid, mida kasutati 448-l korral. Numbrilisi sümboleid esines profiilide huvide osas 132 ning akronüüme 217 korda.

Sõnade ning väljendite tunnuste spekter oli absoluutselt kõige laiem, mis on suure tõenäosusega üks põhjus nende laialdasemale kasutamisele. Samuti väljendasid need huvid enamikel juhtudel konkreetselt meelestatust, nende sõnum oli arusaadavam. Samas eeldas akronüümide ja numbriliste sümbolite lisamine reeglina eelteadmist nende tähendusest.

3.3.4 Paremäärmuslike huvid temaatiline jaotus

Tabel 8. Huvid jaotus temaatika järgi

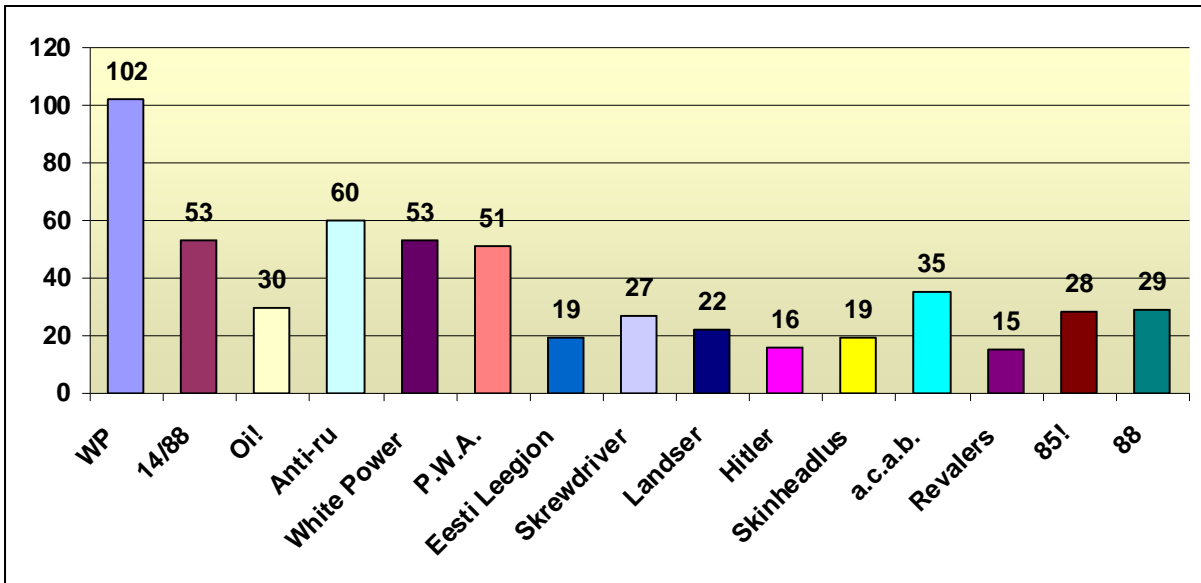

Kõige rohkem leidsid kasutust rassistliku temaatikaga huvid, mida mainiti 290-l korral ning mis moodustasid 36,4% kõikidest paremäärmuslikest huvidest. Tulemus on ka loogiline, sest rassistliku huvi sisaldus oli valim valimise tingimuseks. Samas on huviderubriikides kasutatud tihti rohkem kui ühte rassistlikku tunnust. Põhiliselt kasutati erinevaid valgete ülemvõimu propageerivaid numbrilisi sümboleid ja akronüüme nagu WP (WhitePower) 14/88 (We must secure the existence of our people and a future for White children/Heil Hitler) või natsitervitust “88!”.

Veel eristusid teistest teemadest arvu poolest muusika 209 (26,2%) ning ksenofoobia 135 korraga (17%). Kõige tagasihoidlikumalt oli huviderubriiki kirjutatud isikute nimesid. Peamiselt mainiti Adolf Hitlerit ning paar korda ka Johnny Rebel, kes oli 50ndatel ja 60ndatel aktiivselt tegutsenud USA rassistide kultusmuusik (JohnnyRebelrecords 2007).

Ajaloo alla liigitusid peamiselt sõnad ja väljendid, mis seostusid peamiselt 30ndate ja 40ndate aastate Natsis-Saksamaaga - Wehrmacht, Waffen-SS, SS, Gestapo jne.

Tabel 9. Populaarseimad paremäärmuslikud huvid huviderubriigis

Tabelis 6 on enimmainitute huvide hulgas viis antud töö kodeerimistabelis rassistlike huvide hulka kuuluvat tunnust. Ksenofoobseid huvisid on üks Suhteliselt ülekaalukalt oli populaarseim mainitav huvi akronüüm “WP”.

Samas leiab tabelist koguni nelja erineva natsirokki viljeleva bändi nimed – P.W.A., Skrewdriver, Landser, Revalers. Nendest kõige rohkem empatiseeris valimi liikmetele Eesti bänd P.W.A, mille laulja on üks tuntumaid eestlastest skinheade iseseisvusparteilane Jaanus Koorep. P.W.A.-d mainiti huvina 51-l korral. Samuti on 30 ühikuga enim esinenud huvide hulgas natsimuusikastiil Oi!.

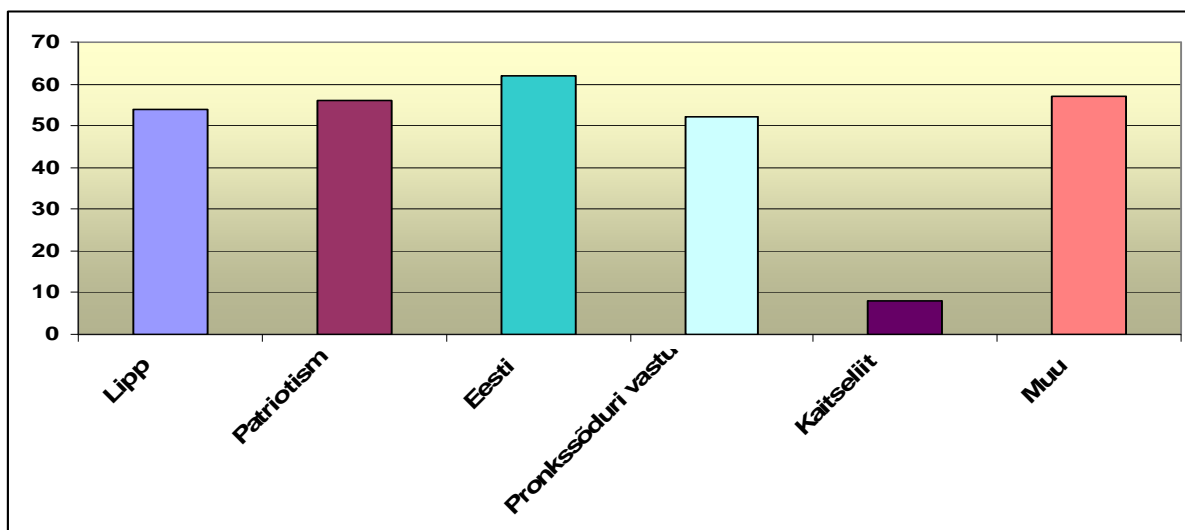
19 korral mainimist leidnud Eesti Leegion on Eesti paremäärmuslaste jaoks kultusobjekt, kuigi antud nime all pole see kunagi eksisteerinud (Ekspress 2007). Selle asemel oli Eestis Saksa vägede all võidelnud eestlastest vabatahtlike 20. diviis.

Kahe sümboli tähendust ei õnnestunud tuvastada, kuid tõenäosus, et need kuuluvad paremäärmuslike huvide hulka on suur. 33% märgiti oma profiilides 17 korda teist numbrilist sümbolit 85! 28 korda. Samas võib oletada, et 85 võib tähendada Heil Estland!. See on tuletatud natsitervitusest 88! – kaheksad tähistavad tähestiku kaheksandat tähte. Sama mudel viiks kehtida 85-le, kus tähestiku viies täht on E.

3.4 Rahvuluse kajastus huvides

Siinkohal on välja toodud ka põhilised rahvuluse tunnused, mis valimi profiilide huvirubriigi all kajastusid. See on tähtis, sest rahvulust tuleb vaadelda kui kasvulava, kust paremäärmuslus välja areneb – objektid ja nähtused nagu territoorium rahvussümbolid, keel ja patriotism on need väärtused, mida austavad nii rahvuslikult meelestatud inimesed kui ka need, kes selle säilitamise ning kaitsmise nimel on valmis kasutama radikaalseid ning isegi vägivaldseid meetmeid.

Tabel 10. Populaarseimad rahvulust väljendavad huvid

Kõige jõulisemalt tõusid esile neli huvi, millest kolm on üldise rahvuluse ideoloogia aspektist lätudest fundamentaalse tähtsusega. Nendeks on Eesti lipu (sinimustvalge, sinimust-valge, Eesti lipp jne.) kui rahvusliku sümboli mainimine, "Eesti" (k.a. Isamaa, Estland, kodumaa jne.) kui rahvusterritooriumi tähtsustamine ning patriotismi kui kodumaa meelsuse esiletõstmine.

Neljandana eristus huvi, mis oli välja kujunenud alles Rate.ee keskkonnas ning tugevasti mõjutatud päevapoliitilisest olukorrast Eestis. Huvi nagu "Pronkssõdur maha!" ja selle mõned variatsioonid on oma Rate.ee profiili märkinud üle 300 kasutaja ning nende hulgas oli ka 52 antud uurimuse valimi liiget. Pronkssõduri vastasust kohtas ka teistes profiiliosades, kuid seal jäid need aktsioonid tunduvalt elujõuetumaks.

Ka ülejäänud kolme populaarsemat tunnust esines pronkssõduri mainimisega enam-vähem võrdselt. Veidi rohkem tõusis huvina esile "Eesti", mida oli oma profiilihuvina kirjutatud 62-l korral. Kaitseliidu kui rahva omakaitsevõime tunnuse oli märkinud profiili kaheksa kasutajat, tüüpiline oli nende kontode puhul ka poseerimine Eesti Kaitseväge vormis ja relvaga.

Huvidesse märgitud rahvusluse tunnused näisid tunduvalt killustatumad kui seda olid paremäärmuslusega seotud huvid.

3.5 Viited paremäärmusliku sisuga materjalidele

Valimi profiilides registreeriti 11lt valimi liikmelt 12 viidet paremäärmusliku sisuga internetikülgedele. Peamiselt olid lingid pandud endale kasutajaandmetesse koduleheküljeks. Kaks korda olid viited lisatud profiili lisainfosse.

Enamik viidetel leiduvatest materjalidest on neonatsismi ning valge rassi ülemvõimu propageeriva sisuga.

Tabel 11. Kasutajate viited paremäärmusliku sisuga internetikülgedele

Kasutaja	Viide
A	www.nationalvanguard.com
B	http://www.orkut.com/Profile.aspx?uid=4200517989151364746
C	http://volny.cz/ropucha_3000/hitlatuma.swf
D	www.geocities.com/estland88
E	www.geocities.com/estland88
F	http://www.thepaganfront.com/
G	http://www.nazi-lauck-nsdapao.com/eesti-001.htm
H	http://www.bloodandhonour.com/index.php
I	http://www.stormfront.org/forum/showthread.php?t=244170&page=2 http://youtube.com/watch?v=NLfgEZyNpKk&search=Nazi
J	http://www.youtube.com/watch?v=BHyneX4QB04
K	http://www.rockorama.com/ian-interview.htm

Kasutaja A poolt lisatud viide www.nationalvanguard.com on küll nüüdseks suletud, kuid oli pikka aega üks tähtsamaid valgete ülemvõimu ning evolutsioonilist rassismi propageerivaid veebikülgi internetis.

Kasutaja B isik on viidanud oma kasutajakontole rahvusvahelises suhtlusportaalis Orkut.com, mille reguleerimine on visuaalse vaatluse põhjal veelgi liberaalsem kui seda on Rate.ee oma. B on end seelses profiilis poliitiliselt määratlenud kui väga konservatiivset parempoolset, märkinud enda lemmikfilmiks natsionaalsotsialismi ikoonina tuntud Leni Riefenstahli "Triumph of Will" ning liitunud mitmete paremäärmuslike kommuunidega, lisaks ka Iseseisvuspartei omaga.

Kui C on lisanud lingiks koomilise filmitöötuse Adolf Hitlerist, siis D ning E kontod sisaldavad viidet Eesti Paremäärmusliku Organisatsiooni koduleheküljele. F propageerib oma lingiga National Socialist Black Metali muusikastiili.

Kasutaja I ainuke valimiliige, kes on lisanud kaks viidet. Esimene neist viib maailma suurimale ja populaarseimale neonatside foorumile Stormfront.org, täpsemalt Moskvas toimunud paremeksremistide korraldatud rongkäigu üle toimuvale foorumiarutelule. Teine link sisaldab videovahetuskeskkonnas Youtube leiduvat natside ülistamise videoklippi.

G lisatud viide viib veebiküljele, mis sisaldab ülistusteksti Hitleri eluloost ja kannab pealkirja "Hitler – Eneseohverduse juht". J on samuti laadinud YouTube'i pildiseeria skinheadlust ja natsionaalsotsialismi propageerivatest materjalidest, mille on kokku pannud tema ise.

Kasutaja H viitab paremäärmuslike kontserte korraldava neonatsiorganisatsiooni Blood&Honour koduleheküljele

K profiil sisaldab linki nüüd juba surnud neonatsiautoriteedi ning natsiroki ühe looja Ian Stuart Donaldsoni intervjuule. Lehekülg sisaldab ka rohket pildimaterjali, millest ühte kaunistab kalligraafiline allkiri "Ian Stuart Donaldson – hero of the white race".

3.6. Valimi koondumine klubidesse

Tabel 8. Valimi liikmete arv populaarsemates klubides

Klubi	Valimi liikmete arv	Protsent valimist	Klubi liikmete arv
Eesti Leegion	4	2,20%	20
Legion Estland	12	6,80%	42
Estonian Skinheads	25	14,40%	37
Eestlane olen ja eestlaseks jään	34	19,50%	776
Eestlane olen!!	4	2,20%	34
Olen Eesti Patrioot!	8	4,60%	34
Hoiame kodumaad väärrika ja rahulikuna	5	4,20%	799
EST-Unit	9	5,20%	51
Adolf Hitler	12	6,90%	47
Rock against Communism	24	13,80%	39
P.W.A	9	5,20%	16
Eesti Rütülisti Kandjate Toetajate Klubi	7	4,00%	26
Suht Oi!	34	19,50%	65
Löömavennad	2	1,10%	35
Võitle oma maa ja rahva eest surmani!!!!	3	1,7%	15

Rate-klubidega liitumine on olnud suhteliselt passiivne. Ühessegi klubisse ei kuulunud valimist 26 liiget. Ühtedesse ja samadesse klubidesse oli koondunud vaid suhteliselt väike osa valimist, kuid siiski oli mingil määral märgatav just ühinemine paremäärmuslikes ning rahvusliku temaatikaga kommuunides.

Tabelis 8 on punasega märgitud paremäärmuslikud klubid ning mustaga rahvuslusse liigituvad klubid. 2 populaarseimat klubi valimi hulgas on "Eestlane olen ja eestlaseks jään!!" ning "Suht Oi!", nendesse kuuluvad 19,5% valimi liikmetest. Lisaks "Oi!"-le ühendavad valimi liikmeid ka teised paremäärmuslikku muusika austajate kommuunid nagu P.W.A (9 liiget) ja Rock against Communism (24 liiget)

Juba likvideeritud klubi oli esindatud 25 liikme ehk 14,4 protsendiga, sealjuures oli valimisse kuuluvate isikute kontsentratsioon klubis suhteliselt suur – üldse kuulus "Estonian Skinheads" 37 liiget, kuigi liitumiseks oli vaja esitada põhjendus klubi loojale.

Kahe Eesti Leegioni klubi olemasolu on kujukas näide Rate.ee portaali killustatusest. Mõlema klubiga liitunute hulk on väike, samas kui Eesti Leegioni temaatikat rõhutati nii oma fotodel kui ka ülejäänud profiili osades.

Klubisse "Võitle oma maa ja rahva eest surmani!!!!" kuulus küll vaid kolm valimi liiget, kuid klubi ise peegeldab suhteliselt ehedalt mõneti peidetud paremäärmusluse ideed – jättes kõrvale klubi agressiivse ning tegevusele õhutava nime, poseerib selle kommuuni tunnuspildil Eesti lipu taustal suusamaski varjunud ning sinimustvalge embleemiga kaunistatud bomberjakki –, mis on skinheadliku ideoloogia traditsiooniline rõivas – riietunud isik, kes on võtnud käsipüstoliga sisse sihtimisasendi.

3.7. Lisainfo

3.7.1 Paremäärmusliku lisainfo vorm

Lisainfo vormis eristati luuletust, laulusõnu, loosungit, sidusat teksti või üksikuid paremäärmuslikke sümboleid akronüümide või numbrite kujul. See tähendas, et ühes lisainfos võis olla mitu eraldi vaadeldavat paremäärmuslikku teksti. Kokku esines äärmuslikult meelestatud rahvuslust 68-s profiilis 172-st ehk rohkem kui kolmandikus.

Tabel 9. Paremäärmusliku lisainfo vorm

luuletus	Laulusõnad	Loosung	Sidus tekst	Üksik sümbol
4,8%)	(19,4%)	(53,2%)	12,9%)	(29%)

Loosungina tõlgendati üksikut tegevusele suunatud või üleskutset esitavat lauset nagu näiteks "Pekske Anti-Fasid!". Sellises vormis esines lisainfos paremäärmuslikku teksti 53,2% juhtudest. 29%-l juhtudest kasutati üksikuid sümboleid nagu 14/88 või 88. Enamvähem võrdselt esines paremäärmuslike bändide rassilist ning ksenofoobset viha õhutavaid laulusõnu ning sidusat teksti, milleks olid tavaliselt omalooming või välja võtte mõnest vastava ideoloogia jaoks autoriteetsest allikast nagu Hitleri "Mein Kampf".. Mitmed Rate-lisainfod sisaldasid näiteks Eesti Leegioni aegset sõjalaulu "Kuradi laul", mille esimesed read kõlavad järgmised:

*"Kord võitles Lõuna-Venemaal,
kaugel Doni steppides
üks Eesti SS-pataljon
lauldes laulu kuradist."*

Esines ka erinevate natsirokkbändide vaenu õhutatavaid laulusõnu, kus idoliseeriti skinheadiks olemist ning valgesse rassi kuulumist. Ühed tüüpilisemad read olid Eesti paremäärmusliku ansambli P.W.A laulu "Valge vastupanu" sõnad:

"On lipud heisatud ja taob ka trumm

Ka võimsalt kõlab jälle meie laul

On hüüe üks: Valge jõud !

Ja rõõmuks on meil rabi silmis õud."

3.7.2 Paremäärmusliku lisainfo keel

Tabel 10. Paremäärmusliku lisainfo keel

Inglise	Eesti	Saksa	Puudub
26 (41,3%)	27 (42,9%)	3 (4,8%)	7 (11,1%)

Keelena oli lisainfos esindatud inglise, eesti ja saksa. Samuti märgiti kodeerimistabelis, kui esines vaid üksik äärmuslik sümbol ning seetõttu keel puudus.

Pea võrdselt kasutati profiilide kasutajainfos eesti ja inglise keelt – vastavalt 26-l ning 27-l korral. Saksa keelt kui keelt, mida käsitletakse natsionaalsotsialismi emakeelena, esines kolmes erinevas profiilis.

4. DISKUSSIOON

Rate- sugused multifunktsionaalsed ja üha areneva-muutuva kontendiga suurportaalid on mõeldud pea kõikidele internetis eksisteerivatele sihtgruppidele. Ühest küljest annab see võimaluse suhelda ilma tõketeta erinevate gruppidega, kellega tavaelus ei omata kokkupuudet, teisalt loob see suurepärase võimaluse tekitada enda ümber sotsiaalne võrgustik, kus jagatakse ühiseid põhimõtteid ning väärtusi.

Sarnaselt Benedict Andersoni rahvuslusel põhinevatele imaginaarsete kommuunide kirjeldusele (Nationalismproject 1991), kus ühe rahvuse liige – hoolimata sellest, et ta ei saa kunagi tunda kõiki oma rahvuskaalsasi – tunneb end osana kindlast grupist, on ka antud uurimistööl valimi 174 liiget üksteisega ühendatud läbi sarnaste profiilikuvaandite. Samas sai empiirilise uurimise käigus selgeks, et valimi seas on isikuid, kes selgelt grupitunnet teadvustavad ja tajuvad ning ka neid, kelle sattumine valimi hulka oli pigem pooljuhuslik ning suure tõenäosusega mõjutatud kõrvalistest aspektidest, mitte ideoloogilistest veendumustest.

Diskussiooni osas arutlen lähtuvalt empiirilises osas tulemustest Rate-keskkonnas toimuva paremäärmusluse kajastamise loomuse üle, toon välja erinevaid valimi hulgas valitsenud ühendavaid jooni ning püüan selgitada valimi sees tekkinud erinevate huvigruppide olemust. Kuna Rate.ee on tavaline virtuaalkeskkonnas loodud sotsiaalse võrgustiku süsteem, siis ole siinkohal mõtet rääkida sellisest ideoloogilisest puhtusest, millist võib kohata paremäärmuslikes foorumites nagu Stormfront.org. Siiski toimub ka siin keskkonnas selge meie-nemad grupi eristamine ja liikmelisuse tähtsustamine, millela oleks paremäärmusliku mentaliteedi eksisteerimine võimatu. Valimi liikmed tekitasid huvidega meie-tunde ning vastandusid nendele, kes kas arvasid teisiti või olid „meist” erinevad sellisel fundamentaalsel põhjusel nagu seda on rahvus. Huviderubriigis kasutati tähelepanuväärsel hulgal väljendeid nagu „anti-ru”; „anti anti-fa”, „anti-tibla”, „venelased tagasi siberisse!!” jne. Vastukaaluks kirjutatakse enda huvidesse, et „Eesti noored on omad”, tähtsaks peetakse sõnu „patriotism” , „Eesti” ja „Isamaa” ning kõige rohkem liitutakse klubiga „Eestlane olen ja EEstlaseks jään”. Lähtuvalt sellest on võimalik järeldada, et Rate-keskkonnas eksisteerib ksenofoobiline alge, kuid samas on julgust ka oletada, et see pole tingitud niivõrd kultuurilistest kui võrd ajaloolistest põhjustest. Karl Deutsch (1969; Delanty ja O`Mahony 2002 järgi) järgi on ksenofoobia rahvusluse keskseid osasid, kuna rahvus on grupp inimesi, keda ühendab vaeleusaam oma ühisest päritolust ning ühine sallimatus oma naabrite suhtes. Kuigi

valdaval enamusel valimi liikmetest puudub Nõukogude Liidu süsteemis elamise kogemus, on see teadmine, mida vanemad oma lastele edasi kannavad. Endale profiili huvidesse „Pronkssõdur maha!!!” või „Ponkssõdur emexisse!” märkimine annab tunnistust, et vaatamata otsese sideme puudumisele tolle ajaga on kujundatud teravas päevapoliitilises küsimuses konkreetne seisukoht, mille puhul ei eksisteeri kaksipidi mõtlemist. See näitab, et teema on kasutajate jaoks oluline.

Russofoobilist sõnumit kandvad huvid olid ksenofoobia peegeldamisel totaalses ülekaalus. Otseselt sõnade kujul esines homofoobilisi („peded ahju!”) või anti-semiitlikke (Anti-ZOG) väljendeid huviderubriigis ainult paaril korral: ei esinenud otseselt mustanahaliste mittedesallimist, juutide vastasust mainiti oma huvides terve valimi peale vaid korra. Sama käib ka rassistlike loosungite kohta, kus „rassireeturid ahju!” esines 174-s profiili kohta vaid neli korda. Natsionalismi äärmuslikud vormid toituvad igapäevaelus ja kultuurilises koodis eksisteerivast ksenofoobiast (Delanty ja O`Mahony 2002). Kuna muude rahvuste ja rasside osakaal Eestis on tühine ning puudub otsene konfliktisituatsioon, ei leia see ulatuslikumat kajastamist ka Rate.ee portaali kasutajate hulgas. Samas aga oli profiilides tugevas ülekaalus neonatsistliku temaatika kasutamine sümbolite, akronüümi ning natsismi ikoonide näol. Kasutati kõike, mis seotud II maailmasõja aegse natsismi ning valge rassi ülemvõimuga – „White Power”, „88”, „Sieg Heil”, „Waffen SS” jne. Profiilides avaldus suhteliselt tugevalt Eesti Leegioni ehk Teise maailmasõja ajal moodustatud Eesti vabatahtlikest koosnevat Saksa 20.SS-diviisi ülistamine. Priit Pruuli (2007) läbiviidud uurimus Eesti paremäärmuslastest andis tunnistust antud rühmituse tugevast mõjust kohalikele äärmuslastele. Väikesest valimist (51) – kellest arvestatav osa kattub ka antud uurimistöo valimiga - mainis koguni 33 isikut oma eeskujudena Eesti Leegionit. Käesolevas uurimuses esines Eesti Leegioni esiletõstmist samuti nii klubides, huvides kui lisainfos.

Neonatsistliku sümboolika kasutamise osa suurus paremäärmuslike huvide hulgas oli ühest küljest üllatav, sest Eestis ei ole probleeme immigrantidega, kui mitte arvata nende hulka siinseid venelasi, kelle puhul ei oleks valgete ülemvõimu temaatika rõhutamisel erilist mõtet. Teisalt kandis teoreetilises osas 1.6 asuv Eesti paremäärmusluse ülevaade selgelt sõnumit, et Eestis on peamiselt nähtavad vaid natsistlikult meelestatud skinheadide kaootiliselt tegutsevad liikumised. Mistõttu tundub loogiline, et just natsistliku temaatika esinemine profiilides tugev oli.

Paraku on siinkohal raske välja selgitada, kui suur osa valimi liikmetest on kursis konkreetse märgi tähendusega ning kui palju on tegemist mõne Rate.ee portaalis kasutajakontot omava lähikondse mõjudega. Näiteks näeme käesoleva töö valimi noorimat liiget L-i (11-aastane)

poseerimas SS-i mundri taustal, huvidesse on tal teiste rahvuslust väljendavate tunnuste hulgas kirjutatud "Viha" ning "WP". Ta on kommenteerinud ema pilti, kes poseerib seal koos oma Eesti Leegioni särki kandva mehega. Läbi selle ahela võib eeldada, kust on tüdruk ammutanud inspiratsiooni, et kirjutada enda profiili valgete ülemvõimu tähistav akronüüm. Teise juhtumi puhul on võimalik täheldada, kuidas Rate.ee-s suhet arendavast mehest-naisest on üks kirjutanud suure tõenäosusega teise eeskujul oma profiili huvidesse "Rassireeturid ahju!!".

Björgo (2001) sõnul on ekstremistlikele mõtetele eriti vastuvõtlikud just noored, sest vägivaldsed aktid toovad kaasa staatuse ja prestiiži, kus on ühendatud ohtlikkus ning kangelaslikkus. Ka käesoleva töö valimi puhul võis täheldada, et suures arvulises ülekaalus olid just hilisteismelised poisid ning tüdrukud vanuses 16-20, keda oli kokku 60.

Profiile, kus kasutajate visuaalne väljanägemine ei langenud sugugi kokku stereotüüpse neonatsist skinheadi kujutisega –sinimustvalge lipuga embleemiga bomberjakki, sõjaväepükse ning nõorsaapaid kandev kiilaspäine meessoost isik - oli palju. Paaril korral oli huvidesse märgitud üksik paremäärmuslik sümbol ning paarkümmend muud huvi, sealjuures ei esinenud rohkem paremäärmuslusele viitavaid tunnuseid ka teistes profiiliosades.

Samas peab Rate.ee portaalis eksisteerima ka algallikas ehk keegi, kes antud sümbolid Ratekeskkonda sisestanud. Piltidel ning tekstis end skinheadideks tituleerivaid kasutajaid oli valimi hulgas suurusjärgus 50. Mõnel korral olid nad kasutanud profiili lisainfot, et seletada numbriliste sümbolite ning akronüümide tähendust.

Tugevalt tõusis profiilides esile kogu paremäärmusliku muusika populaarsus valimi hulgas – nimetatud oli viite erinevat bändi, aktiivselt märgiti huvides skinheadide lemmikmuusikastiili "oi!" ning salakavala nime taha peituvat "Rock against Communismi", mille lüüriline sisu keskendub kommunismiga võitlemise asemel juutide-mustanahaliste solvamisele ja mõnitamisele. Enese eksponeerimine läbi natsiroki on tänapäeval üks tõhusamaid vahendeid, kuidas siduda üha uusi noori paremäärmusliku ideoloogiaga. Kunagine "skinheadide muusika" on purustanud endised sotsiaalsed tõkked, mis tähendab, et subkultuuri ning muusikastiili piirid ei ole teineteisega enam täielikus vastavuses (Brown 2004). See tähendab, et inimesed kuulavad seda ka kui "tavalist" muusikat, mitte kui poliitilist sõnumit. Kontentanalüüsi tulemuste põhjal on võimalik järeldada, et valimi peamiseks paremäärmuslikuks sidusaineks ongi muusika, mille jõuline esiletõusmine toimub huvide ja klubide rubriigis ning mõningal määral ka lisainfo osas.

Valimi liikmete huvi paremäärmuslike klubide vastu oli oodatust madalam. Kuna ideoloogia põhineb gruppide jagatud uskumistel (Van Dijk 1998), oleks olnud loogiline käik koonduda ühtseks klubiks ka virtuaalkeskonnas. Klubi liikmete arvukus näitab suure tõenäosusega küll kasvutendentsi, kuid see on liialt aeglane ning jõuetu, et mängida hetkel olulist rolli paremäärmusluse levitamisel Rate.ee-s. Siinjuures on siiski kõnekas fakt, et käesolevas uurimuses paremäärmuslikuks liigitatud virtuaalclubide asutajatest viis olid käesoleva uurimuse valimi liikmed, keda võiks liigitada tõsisemate paremäärmuslaste hulka. Samuti soosib klubi vorm paremini sarnaste grupihuvidega inimeste ühinemist, kuna seal on Meie-grupp juba klubi liikmetega piiratud. Iga uue liikme liitumisel jõuab vastav teade kõikide sama klubi liikmete Rate kasutajakonto postkasti, mis tagab klubile mõningal määral ühtsustunde säilimise ja murrab võimalikke suhtlusbarjääre. Väga oluline on, et klubisiseses foorumis saab pidada klubi temaatika alla käivaid arutelusid. Iseküsimus on, mis piirini lubaksid sellistel kommuunidel minna Rate.ee portaali haldajad – klubide ”Estonian Skinheads” ning ”Eesti eest!!” likvideerimine ebasobiva sisu tõttu on justkui ehe tõestus, et taoliste grupeeringualgete eksisteerimine ei ole kogu pere huvidele vastata tahtvas portaalil võimalik. Teisalt on küsitav, kas klubid oleksid Rate.keskkonnast eemaldatud ka juhul, kui poleks toimunud niinimetatud Pronksööd, mida võib pidada Rate.ee haldajate poolt kiirelt ette võetud sisepuhastuse.otseseks ajendiks.

Kuigi visuaalsel vaatlusel on valimi puhul selgelt tajutav teatud gruppide eristumine, on selle tõestamine väga keeruline. Kuigi Rate.ee-s leviv paremäärmuslik mentaliteet on saanud tugevalt mõjutada neonatsismist, on võimatu eristada, kelle puhul on äärmusluse eksponeerimine toimunud ideoloogilistel kaalutlustel, kelle puhul aga lihtsalt trende järgides – pole võimatu, et natsisümbolite kasutamine oma profiilis lisab isikule huvitavust või salapära, sellel pole aga otseselt paremäärmuslusega midagi pistmist.

5. KRIITIKA JA MEETODI SOBIVUS

Uurimuse tegemisel oli üpris mõjukas tegur autori poolt lisatud subjektiivne element, mis kindlasti mõjutas mingil määral töö käiku ning tulemusi. Pärast pikka kaalutlemist ja konsulteerimist juhendajaga jõuti järeldusele, et standardiseeritud kontentanalüüs on ainuke adekvaatne moodus metodoloogilisest küljest suhteliselt keerulise uurimuse läbiviimiseks.

Kuna vähendatud kujul sooritati samal teemal ka seminaritöö, oli võimalik selles tehtud vigadest õppida. Eriti puudutas see kontentanalüüsi kodeerimistabeli osa huviderubriigi kohta. Kuna Rate.ee laseb kasutajatel huvisid formuleerida suvalises pikkuses ning kasutada absoluutselt kõiki tähemärkide kombinatsioone, oli juba enne uurimistöö algust selge, et kodeerimistabel peab tunnuste poolest tulema suhteliselt detailne. Selline teguviis võimaldas hiljem vajadusel sama tähendust omavad või vaid kirjavahemärkide poolest erinevad tunnused omavahel ühendada.

Kui paremäärmuslikud sümbolid ning akronüümid olid määratletud juudiorganisatsiooni andmebaasi Anti-Defamation League abil, siis näiteks ksenofoobsete huvide määratlemisel lähtuti peamiselt sisetundest. Näiteks Anti-ru, Anti-tibla, special-fuck-off-to-Baranka-people jt. liigitati kõik venelaste vastasuse alla., hakkamata siinkohal süvenema sõna „tibla” konnotatiivsesse tähendusesse.

Mõned tunnused nagu Teise maailmasõja aegsete Saksa sõjaväe kultusrühmituste kuulumine paremäärmuslike tunnuste hulka on vaieldavad. Samas oli nende seesugune liigitamine kodeerimistabelites õigustatud, sest lähtuti eeldusest, et isik, kes märgib oma profiili konkreetse ühese tähendusega äärmusliku tunnuse, omab natsionaalsotsialismi ikoonide vastu siiski teist laadi uudishimu kui seda on ajaloohuvi.

Mitte niivõrd meetodi, kuivõrd uurimismaterjali suurimaks puuduseks oli selle dünaamilisus – kuna kodeerimistabel oli väga mahukas polnud kodeerimist võimalik teostada ühe päevaga, vaid selleks kulus kolm. Selle ajaga jõuavad aga profiili, küll mitte fundamentaalselt, kuid siiski muutuda. See tõi aga endaga mõnede arvuliste näitajate üle kontrollimisel kaasa ebaklapi varasemalt saadud tulemustega. Samas ei olnud erinevused nii olulised, et oleksid mõjutanud tunnuste arvulist suhet võrdlusmomendil.

KOKKUVÕTE

Uurimuse eesmärk oli näidata, kuidas kajastatakse Rate.ee suhtlusportaali kasutajaprofiilides paremäärmuslikku meelsust. Meetodina kasutati standardiseeritud kontentanalüüsi ning uurimise all oli 174 erinevat profiili. Valimi põhimõtteks oli, et selle liikme huvirubriigis sisalduks vähemalt üks paremäärmuslik sümbol või akronüüm.

Uurimistulemustest selgus, et kõige tihedamalt kasutavad oma profiilides paremäärmuslikku temaatikat 16-20 aastased või varjatud vanusega Rate.ee kasutajad. Enamasti kasutatakse oma huvirubriigis 1-5 paremäärmuslusega seotud sõna, sümbolit või väljendit. Keskmiselt moodustab paremäärmuslike huvide hulk kasutaja huvirubriigist viiendiku, kuid samas on see näitaja kõrgem nende hulgas, kelle huvide profiiliosa sisaldab ühte kuni kümme erinevat ühikut.

Kõige rohkem antakse oma meelsust edasi natsistlike sümbolite valgete ülemvõimu propageerivate akronüümide kasutamise ning venelaste vastasusega. Marginaalset tähtsust omab mustanahalistele, juutidele ning homoseksuaalsetele inimestele oponentimine.

Osa kasutajatest idoliseerib Eesti vabatahtlikest moodustatud 20. SS-Diviisi, mis on paremini tuntud kui Eesti Leegion. Eesti Leegion leidis mainimist nii profiili huvirubriigis kui lisainfos. Lisaks olid valimi liikmed moodustanud Rate.ee-sse kaks Eesti Leegioni teemalist klubi.

Klubide tähtsus paremäärmuslikke tunnuseid omavate kasutajate seas jääb väikseks. Kõige rohkem on liitujaid kahele paremäärmuslikku muusikastiili propageerivale klubile: klubi Rock against Communism liikmed olid 24 inimest valimist, kommuuni „Suht Oi!” liikmeks oli astunud 34 valimi liiget. Nüüdseks likvideeritud klubi Estonian Skinheads sisaldas 25 valimi liiget.

Profiilide lisainfos esines paremäärmuslikku sisu peamiselt vägivaldale ning rassilisele vaenule õhutavate loosungite kujul.

Rahvuslikke huve esines profiilides tunduvalt vähem kui paremäärmuslikke. Samas mainiti palju Eesti lippu, patriotismi ning Eestit. Päevapoliitilistest teemadest oli end Rate-keskkonda kinnistanud pronkssõduri probleem, mille vastu väljendasid oma arvamust 52 käesoleva uurimistöö valimi liiget.

Paremäärmuslikele intenretilehekülgedele viitasid oma profiilis 11 liiget. Reeglina oli tegemist neonatsismi või skinheade ülistava teksti või videomaterjaliga.

Käesoleva uurimistöo temaatika edasiarendamise võimalus on olemas süvaintervjuude tegemise näol. Samas tuleks sel juhul loobuda Rate.ee seatavatest barjääridest ning tegelema kogu probleematikaga vaid ideoloogilisest küljest lähtudes.

Summary

Radical Nationalism on social networking website Rate.ee

The aim of this bachelor's thesis was to describe, how radical nationalism characteristics emerged on the Estonian popular rate-me and social networking site Rate.ee. A content analysis of 174 profiles was done. A simple principle was used to sort out the user profiles; each of them had to contain at least one relevant symbol, acronym or expression.

The results showed that the radical nationalism themes were most often used among Rate.ee users aged 16-20 or users with unidentified age. Mostly 1-5 different symbols, acronyms or expressions connected to radical nationalism were used in their interests section. This section makes one fifth of the interests section of the users in average, although in the mean time this indicator is highest among those whose part of the profile consists of 1-10 different units.

Most of the views of Rate.ee users are promoted through Nazi symbols, white supremacy acronyms and contravention of Russians. Opposing Afro-Americans, Jews and homosexuals has marginal relevance.

Some of the users idolize the 20th SS division formed by Estonian volunteers, better known as Estonian Legion, which found mentioning both in profiles interests section and additional information of the user. In addition to that, the users of Rate.ee had created two virtual theme clubs for Estonian Legion. However, the importance of those clubs among the users with radical right wing characteristics stays insignificant. The most followers can be found for two virtual clubs promoting radical right music: 24 users of the sampling belonged to a virtual club Rock Against Communism, community called Suht Oi! had 34 members from the used sampling. The virtual club Estonian Skinheads, which by now has been removed, contained 25 individuals from the sampling.

In the additional information of the profiles, the radical right content was manifested through messages agitating to violence and racial hostility.

There was far less national interests than radical right interests represented in the profiles, meanwhile Estonian flag, patriotism and Estonia were mentioned a lot.

Kasutatud Kirjandus

1. Anderson, B. The Nation as Imagined Community. Nationalism Project. 2007.
Veebis: <http://www.nationalismproject.org/what/anderson.htm>
2. Asgari, M & Kaufman, D (2005). Virtual Environments: Identity and Learning. Canada: Simon Fraser University
3. Bell, D (2001). An Introduction to Cybercultures. London: Routledge
4. Björger, T. 2001. Right-Wing and Racist Terrorism. ISPAC Countering Terrorism Through International Cooperation.
5. Brown, S. T. (2004). Subcultures, pop music and politics: skinheads and "Nazi rock" in England and Germany. Journal of Social History. Veebis: http://findarticles.com/p/articles/mi_m2005/is_1_38/ai_n6234788/pg_7
6. Calvert, S. L. (2002). Identity construction on the internet. In S. L. Calvert, A. B. Jordan & R. R. Cocking (Eds.), *Children in the Digital Age: Influences of Electronic Media on Development* (pp. 57-70). Westport, CT: Praeger.
7. Center for The Study of the Holocaust, Genocide and Human Rights. Veebis: <http://www.webster.edu/~woolfm/cshghr.html>
8. Deconstructing Hate Sites.(2007). Media Awareness Network. www.media-awareness.ca/english/issues/online_hate/deconst_online_hate.cfm
9. Delanty, G. O` Mahony. P(2002). Nationalism and Social theory. London. Sage Publications.
10. Gellner, E.(1983). *Nations and Nationalism*. Oxford: Blackwell.
11. Gerstenfeld, P; Grant R. D., Gang. C. Hate Online: A Content Analysis of Extremist Internet Sites. Analysis of Social Issues and Public Policy. Vol. 3, No. 1, 2003, 29-44.
12. Georgescu, A & Botescu, A (2004). Branding National Identity. Sweden, Lund University. Veebis: <http://www.cc.jyu.fi/~rakahu/kaunismaa.html>
13. Hardey, M (2002). Life beyond the screen: embodiment and identity through the internet.. Editorial Board of Sociological Review. Southampton University.
14. Hate on Display. Anti-Defamation League.
Veebis: http://www.adl.org/hate_symbols/numbers_14words.asp

15. Holloway, S. L & Valentine, G. (2003). *Cyberkids. Children in the Information Age*. Routledge: London
16. Huffaker, D. A; Calvert, S. L. Gender, identity, and language use in teenage blogs. *Veebis Journal of Computer-Mediated Communication* (2005). <http://jcmc.indiana.edu/vol10/issue2/huffaker.html>
17. Joyce-Hasham, M. Emerging Threats on the Internet. Briefing Paper, juuli 2000.
18. Kalkun M. Kalvet, T. Digitaalne lõhe Eestis ja selle ületamise võimalused. Poliitikauuringute keskus PRAXIS. Uuringukeskus Emor. Tallinn 2002. Veebis: http://www.oef.org.ee/_repository/Document/digdivide_ee.pdf
19. Kamusella, T. (2003). Nationalism. *The Global Studies Encyclopedia*. Moscow: <http://www.ifw.uni.opole.pl/kamusella/nationalism.pdf> Raduga and Tsentri Nauchnykh i Prikladnykh Programm "Dialog".
20. Leesment, H. heikomaailm.blogspot.com. November 2006.
21. Mudde, C. Liberal Democracies and the Extremist Challenges of the Early 21st Century, oktoober 2003. Veebis: <http://www.extremismus.com/texte/demo2.htm>
22. Nagel, J (1998). Masculinity and nationalism: gender and sexuality in the making of nations. *Ethnic and Racial Studies* Volume 21 Number 2 March 1998
23. Polestšuk, V. (2005). Racist Extremism in Central and Eastern Europe. Estonia. Mudde, C (ed.) Routledge: Oxon.
24. Pruul, P. (2007). Eesti rahvusliku paremäärmusluse areng 2000-2007 ja edasised arengud Euroopa kontekstis. Tartu Ülikooli Politoloogiaosakond.
25. Ray, B & Marsh, E. Recruitment by Extremist groups on the Internet. 2001. Veebis: http://www.firstmonday.org/issues/issue6_2/ray/index.html#summary
26. Schafer, J.A. (2002). Spinning the Web of Hate: Web-Based Hate Propagation by Extremist Organisations. *Journal of Criminal Justice and Popular Culture*. Veebis: <http://www.albany.edu/scj/jcipc/vol9is2/schafer.pdf>
27. Smith, M & Kollock, P. (1999). *Communities in Cyberspace*. London: Routledge.
28. Smith, M (1992). "Voices from the WELL: the logic of virtual commons".
29. Turkle, S. (1995). *Life on the Screen. Identity in the age of the Internet..* Simon & Schuster paperbacks. New York, London, Toronto, Sydney.
30. Van Dijk, A. T (1995). *Discourse Semantics and Ideology*. Discourse and Society.
31. Van Dijk, A.T (1998). *Ideology. A multidisciplinary approach*. London: Sage Publications.

32. Vetik, R (2005). Demokraatia ja rahvuslikud huvid. AEF.. Veebis:
http://www.oef.org.ee/_repository/Document/DeMo_taispikk_version.pdf
33. Arjakas, K. Aastavahetuse vastukajad. Eesti Ekspress.
<http://www.ekspress.ee/viewdoc/CE015FD35C9DB2EDC2257260005EF317>
34. Bärenklau, I. Minister Lang pelgab neonatside tulekut.
<http://www.postimees.ee/051206/esileht/siseuudised/232461.php?r=>, detsember 2006.
35. Dr. Efraim Zuroff online: eestikeelsed vastused. www.epl.ee/artikkel/211472, august 2002.
36. EPL Online. EMT ostis 51 protsenti Rate.ee-d haldavast firmast. Veebis:
<http://www.epl.ee/?artikkel=317308>, Aprill 2006.
37. SI Õhtuleht. Hitlerit ülistav koduleht oli taas netis.
<Http://www.sloleht.ee/2005/01/21/luhiuudised/168712/>, jaanuar 2005.
38. Kerge. R “Tihtipeale lennatakse riituse ja maailmavaate pärast peale hoopis meile.” <http://www.sloleht.ee/2006/04/29/elu/196680/>, aprill 2006
39. Kershaw, I. The Thing About Hitler. The Guardian,. Veebis:
<http://www.guardian.co.uk/g2/story/0,3604,884224,00.html>, jaanuar 2003
40. Kärmas, M. “Rassism on minu religioon”. Eesti Ekspress
<http://www.ekspress.ee/viewdoc/F1572A734C0D74BFC225721F00420192>, november 2006.
41. NSVLi ja natsisümbolika avalik kasutamine muutub karistatavaks.
<http://www.postimees.ee/301106/esileht/siseuudised/231686.php?r=>, november 2006.
42. Randpere, V. Mis Pekkid sul on paks perderasd. Veebis:
http://www.postimees.ee/180507/esileht/arvamus/261376_1.php, mai 2007.
43. Rate.ee tühjendab lastevanemate rahakotti.
 Veebis: <http://www.sloleht.ee/2006/12/01/luhiuudised/211878/>, detsember 2006
44. Rate.ee portaalis levib vihkamine ja rõvetsemine. Veebis:
<http://www.epl.ee/artikkel/324114>, juuni 2006.
45. Spiegel Online. Far-Right Views Established Across German Society. Veebis:
<http://www.spiegel.de/international/0,1518,447255,00.htm>, November 2006.
46. Viikna, L. Rate ongi päris elu.
 Veebis: <http://www.postimees.ee/210507/esileht/arvamus/261778.php>, mai 2007.

47. PMOnline. EMT: Rate.ee sulgemine pole lahendus. Veebis:
<http://www.postimees.ee/180507/esileht/siseuudised/261484.php>, mai 2007.

LISAD

Lisa 1

KODEERIMISJUHEND

A TUNNUSED

A1 Kasutajanimi

A2 Sugu

A3 Vanus

A4 Asukoht

A5 Klubide arv

1 Paremäärmuslikud

2 Rahvuslikud

3 Muu

A6 Huvide arv

1 Paremäärmuslikud

2 Rahvuslikud

3 Muu

A7 Kasutajainfo osa, mis sisaldab paremäärmuslikku hoiakut (sõnad, sümbolid, viited, tsitaadid, originaallooming)

1 Andmed

2 Klubid

3 Huvid

4 Lisainfo

A8 Profilis on viide paremäärmuslikule materjalile

1 Jah

2 Ei

B HUVIDE JAOTUS

B0 Paremäärmuslus

1 Numbrilised sümbolid

1.1 88

1.2 14

1.3 14/88

1.4. 85

1.5. 14/85

1.6 33%

2 Akronüümid

2.1 Rassism

- 2.1.1 WP
- 2.1.2 WPWW
- 2.1.3 NS
- 2.1.4 NSBM
- 2.1.5 RAC
- 2.1.6 OI!

3 Loosung/sõna

3.1 Ksenofoobia

- 3.1.1 Anti anti-Fa
- 3.1.2 Anti-Ru
- 3.1.3 Anti-tibla (anti tibla)
- 3.1.4 Venelased tagasi siberisse
- 3.1.5 Special-fuck-off-to baranka peapole
- 3.1.6 Eestlasekseisaadavaidsünnitakse!!!
- 3.1.7 Muu

3.2 Rassism

- 3.2.1 Rassism
- 3.2.2 Natsism
- 3.2.3 Rassireeturid ahju!
- 3.2.4 White Pride!
- 3.2.5 White Pride World Wide!
- 3.2.6 White Power
- 3.2.7 Sieg Heil
- 3.2.8 Skinheadlus
- 3.2.9 Muu

3.3 Vägivald/vihkamine

- 3.3.1 a.c.a.b
- 3.3.2 ultraviolence
- 3.3.3 Laaberdamine
- 3.3.4 Tänavakaklused
- 3.3.5 Streetfight
- 3.3.6 Viha, vihkamine
- 3.3.7 Muu

4 Bändid

- 4.1 P.W.A
- 4.1 Landser
- 4.1 Skrewdriver
- 4.1 Hate society
- 4.1. Muu

5.1 Ajalugu

5.1.1 Eesti Leegion (Legion Estland)

5.1.2 Wehrmacht

5.1.3 Gestapo

5.1.4 Waffen SS

5.1.5 SS

2.1 Skinheadlus

6.1.1 Skinhead

6.1.2 Anti Anti-Skinhead

6.1.3 Skinheads

C KLUBIDE JAOTUS

1 Paremäärmuslikud klubid

1.1 Eesti Leegion

1.2 Legion Estland

1.3 Estonian Skinheads

1.4 Adolf Hitler

1.5 Rock against Communism

1.6 SUHT OI

1.7 P.W.A.

2. Rahvuslikud klubid

2.1 Eestlaseks olen ja eestlaseks jään

2.2 EESTI RÜÜTLIRISTI KANDJATE TOETAJATE KLUBI

3.2 EST-Unit

3.3 Eestlane olen!!

3.4 Hoiame kodumaad väärrika ja rahulikuna!!

3.5 Olen Eesti Patrioot!!

D LISAINFO

D0 Lisainfo vorm

1 Luuletus

2 Loosung/tsitaat

3 Laulusõnad

4 Sidus tekst

5 Viide

D1 Lisainfo keel

1 Eesti

2 Inglise

3 Saksa

4 Sümbol

E RAHVUSLUS

1.1 Pronkssõdur maha!

1.2 Pronkssõdur maas

1.3 Vabadussõda

2 Eestlus

3 Sümboolika

3.1 Lipp

3.2 Eesti kroon

4 Territoorium

4.1 Eesti

4.2 Isamaa

4.3 Estland

4.4 Eestimaa

5 Patriotism

5.1 Eesti eest!

5.2 Patriotism

Lisa 2

Kontentanalüüsis kasutatud märksõnad ja –väljendid ja sümbolid. Seletused. (Anti-Defamation League. http://www.adl.org/hate_symbols/default.asp)

Ideoloogia: anti anti-fa, natsism, natsionaalsotsialism jms.

Paremäärmuslik muusika: nazi-punkbändid ja White Power muusika. Skrewdriver, P.W.A, Sniper, Landser, Revalers,, 4skins jms.

Numbrilised sümbolid

18 – Neonats. Tähestiku esimene täht on A, kaheksas H. 18 on seega lühend natsiikoonist Adolf Hitlerist.

14/88 – 14 sõna ning 88 kombinatsioon.

88 – HH ehk natsitervitus "Heil Hitler". 8 sümboliseerib tähte H ehk kaheksandat tähte tähestikus.

14 – 14 "words" ehk 14 sõna. "*We must secure the existence of our people and a future for white children.*" Rassistist kirjaniku David Lane'i tsitaat.

Muu – 33%, 85, 14/85

Akronüümid ja väljendid

WPWW - White Power World Wide. Kasutatakse skinheadide omavahelise tervitusena.

SWP - Supreme White Power. Valgete ülemvõimu tähistav akronüüm

Blood & Honour - neonatside ja rassistidest skinheadide liikumine, mille algatas valgete ülemvõimu pooldajast laulja Ian Stuart.

RAC - Rock against Communism. Kategooria, kuhu liigitub white power/neo-nazi vihkamismuusika. Ei sisalda tavaliselt viiteid kommunismile, laulud on pigem rassistlikust ja anti-semiitlikust temaatikast

NS - Üldtuntud lühend natsionaalsotsialismist.

OI! - White power muusika. Kasvas välja skinheadide ja punkmuusika subkultuurist.

NSBM - National Socialist Black Metal. Natsimuusikastiil

a.c.a.b. – "All Coppers are bastards"